

DOLENSKI LJET

JSKA KNJIŽNICA
JARCA
BOTO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJ

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtak - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četletna 1200 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606/70-3/24

Stev. 24 (482) LETO X.
NOVO MESTO, 18. JUNJA 1959

UREJUJE uredniški odbor - O
UREDNIŠTVA IN UPRAVE: No
Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 -
Nenaročenih rókopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje
-Delo- v Ljubljani

Zmaga socialistične revolucije

in veličina novega zgodovinskega razdobja jugoslovanskih narodov, ki se je z njo začelo, je rdeča nit vseh proslav 40-letnice ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije, ene naših najpomembnejših političnih manifestacij po osvoboditvi

Pred IV. kongresom Zveze komunistov Slovenije smo zaprosili tovariša Bogdana Osolnika, sekretarja zveznega odbora za počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ pri Centralnem komiteju Zveze komunistov Jugoslavije, da bi za naše bralce odgovoril na nekaj vprašanj o dosedanjih proslavah v jubilejnem letu ZKJ. Tovariš Osolnik je ljubezno ustregel naši prošnji in povedal:

1. Kaj je najbolj značilno za dosedanje proslave, prireditve in druge akcije, s katerimi člani Zveze komunistov, mladina, društva, organizacije in milijonske množice državljanov slavijo prehojeno pot naše Partije?

Odg.: Vse te proslave izražajo po svoji širini, množičnosti in globokem odzivu med ljudmi tesno in iskreno povezanost našega ljudstva s Komunistično partijo. V teh proslavah se ne obujajo samo spomini na slavno pot Komunistične partije v težkih pogojih njenega delovanja v stari Jugoslaviji, na zmagovito osvobodilno borbo in socialistično revolucijo, ampak se tudi utrjuje in pogloblja povezanost naših ljudi z Zvezo komunistov in njenim programom nadaljnje borbe za nov socialistični svet. Zaradi vsega tega je proslava 40-letnice KPJ postala ena naših največjih političnih manifestacij po osvoboditvi, lahko bi rekli velika počastitev zmage naše socialistične revolucije in veličine novega zgodovinskega razdobja jugoslovanskih narodov, ki se je z njo začelo.

2. Kaj vse je bilo doslej storjeno v počastitev 40-letnice KPJ?

Odg.: V vseh krajih naše domovine je že bilo tako rekoč nešteto proslav, med katerimi bi posebno omenili velike svečanosti, ki so bile v aprilu na dan 40-letnice v Beogradu, razen tega pa še vrsto drugih obletnic, svečanih zborovanj, odkritij spominskih plošč, spomenikov itd. Ob štiridesetletnici je še posebno oživel spomin na dogodke in ljudi, ki so z žarom borbe za boljšo bodočnost svojega ljudstva delovali v raznih krajih in v raznih obdobjih. Zbrano je mnogo spominov nanje, urejene so zbirke zgodovinskih dokumentov in obdelano je dosti snovi o našem delavskem gibanju in

osvobodilni borbi. Posebno pomemben pregled razvoja KPJ in njene 40-letne borbe je dal tovariš Tito v svojem referatu ob 40-letnici KPJ in v nekaterih razgovorih o svojih spominih. Pripravlja se Zgodovina KPJ, v kateri bo podrobno, znanstveno obdelano celotno razdobje naše najnovejšje zgodovine in v njem vloga Komunistične partije od njene ustanovitve. Zbranih je že nekaj tisoč strani tekstov za Zbornik spominov, ki bo prav posebno zanimiv prispevek za spoznavanje zgodovine naše revolucije. Zgotovljenih je že več dokumentarnih filmov na teme iz revolucije, kakor je n. pr. zelo uspešni film »I desetletja«, pa tudi v umetniškem filmu bomo dobili nekaj novih stvaritev, posvečenih velikemu dogajanju v naši nedavni preteklosti. Veliko zanimanje za zgodovino Partije, ki jo je sprožila proslava, bo pripomoglo sistematičnemu zbiranju zgodovinskih dokumentov in drugih spominskih materialov, urejanju in obogatitvi obstoječih muzejev in ustanavljanju novih. Na stotine razstav na različne teme je dalo priložnost našim ljudem, da so obogatili svoje znanje o zgodovinskem dogajanju, iz katerega je nastala nova Jugoslavija. In končno naj omenim še vrsto knjižnih izdaj, albumov, političnih, zgodovinskih in literarnih del in raznih likovnih, glasbenih in drugih umetniških stvaritev, posvečenih 40-letnici KPJ, ki jih je navdihnila misel na veličino revolucionarnega dogajanja. Vse to je samo bežen pogled na bogato dejavnost v počastitvi 40-letnice KPJ, ki seveda še ni končana, ampak se bo nadaljevala vse leto.

3. Kaj je proslava 40-letnice prinesla v življenje in delo organizacij Zveze komunistov in njenih članov?

Odg.: Nedvomno je proslavljanje 40-letnice - hkrati s študijem programa in pri-

pravami na republiške kongrese Zveze komunistov - letos zelo obogatilo politično življenje naših osnovnih organizacij in njihovih članov. Vsa zgodovina Komunistične partije, ki se ob tej priložnosti oživlja pred nami, posebno pa še primer življenja in borbe ljudi, ki jih je vzgojila Partija in ki so vse svoje sile, a čisto tudi življenja posvetili sreči svojega ljudstva, vzbujajo ne samo občudovanje, ampak privlačijo nove in nove člane v vrste Zveze komunistov in jih vzgaja v tistih lastnostih, s katerimi so se vedno odlikovali komunisti. Spoznavanje z razvojem in idejno rastjo Komunistične partije olajšuje tudi razumevanje sedanje politike Zveze komunistov in borbe za nadaljnji razvoj socializma v naši deželi, posebno razumevanje najvažnejših stališč v naši deželi, posebno razumevanje, ki so dozorevala skozi borbo in dolgoletne izkušnje. Lahko torej rečemo, da bo obletnica pomenila ogromen prispevek k nadaljnji razširitvi in idejni utrditvi Zveze komunistov in zlasti za politično vzgojo njenih članov, posebno mlajših tovarišev.

4. S proslavo jubileja Komunistične partije je povezana tudi proslava 40-letnice SKOJ. Kaj bi nam lahko povedali o njej?

Odg.: Proslave 40-letnice Zveze komunistov mladine Jugoslavije (SKOJ) ni nikakor mogoče deliti od proslave 40-letnice KPJ, kateri je posvečeno celo letošnje leto. Ne samo zato, ker se je Partija od vsega začetka borila za zaupanje in sodelovanje mladine, ampak tudi zato, ker je SKOJ v največjih trenutkih predstavljal njene najzvestejše in najbolj neustrašene pomočnike, kakor je dejal tovariš Tito. Zato se že vse leto hkrati z jubilejem naše Partije slavijo tudi spomini na junaške mlade borce, ki jih je vzgojila Partija, kot na primer sedem padlih sekretarjev SKOJ in še toliko drugih. Veliko število raznih mladinskih akcij in prireditve je posvečenih 40-letnici Partije. Naj omenim samo pogoje po stopinjah partizanskih brigad in na kraje velikih bitk, izlete tabornikov, tekmovanja kulturno-prosvetnih in

športnih društev, proslave po šolah, mladinskih aktivih, v tovarnah, zadrugah in podobno. Posebno velike mladinske proslave pa bodo po vsej državi 10. in 11. oktobra, na dan 40-letnice zagrebške konferenec, na kateri je bil ustanovljen SKOJ. Prav gotovo ima proslava 40-letnice Partije in SKOJ velik pomen za našo mladino, posebno za oblikovanje njenega odnosa do življenja. V njej se utrjuje občutek za pravilno vrednotenje vsega tega, kar danes uživamo in kar je nastalo iz trpljenja in nesebičnih žrtv v dolgoletni borbi, prav tako pa tudi pripravljenost za ustvarjalno delo, s katerim to borbo nadaljujemo v današnjih pogojih, in vera v velike socialistične cilje, ki dajejo nov, bogatejši smisel našemu življenju.

USPEHI IN TEŽAVE TRGOVINE

Člani Trgovinske zbornice novomeškega okraja so se zbrali na 8. redni letni občni zbor v Črnomlju - Kjo je uresničevanje načel družbenega upravljanja v trgovini?

Preteklo soboto je bil v Črnomlju VIII. redni letni občni zbor Trgovinske zbornice za okraj Novo mesto. Med delegati je bil tudi podpredsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič, med gosti pa predsednik republiške Trgovinske zbornice Lojze Bukovec in njen tajnik Maks Kogovšek, direktor podružnice Narodne banke Novo mesto Ludvik Golob in zastopniki občinskih ljudskih odborov. Občni zbor je začel in podal poslovno poročilo dosedanjega predsednika zbornice Viktor Kotnika.

Skupščina je ugotovila, da je Trgovinska zbornica novomeškega okraja, v kateri je vključeni 144 gospodarskih organizacij, dosežila v pretekli poslovni dobi prav lepe uspehe glede reševanja stanja trgovine v pri-

merjavi z zaostajanjem v preteklih letih. Na Dolenjskem ni šla namreč trgovina v korak z razvojem industrije in kmetijstva ter je bil večkratno povečani predvojni promet dosežen ob nepopolni opremljenosti in slabši

postrežbi. V trgovino vlozene investicije niso bile zadostne, da bi lahko razvoj trgovine uspešno sledil splošnemu gospodarskemu razvoju v okraju. Nestimulativni način delitve dohodka v trgovini je omogočal podjetjem ustvarjati le minimalna sredstva za investicijske sklade, pomoči ljudskih odborov pa je bilo tudi bora malo. Tako je bilo v družbenih planih za leto 1959 v posameznih občinah od skupno planiranih sredstev za gospodarske investicije namenjeno za in-

vesticije v trgovino največ v Sevnici 11,5% in Novem mestu 8,9%, v ostalih občinah pa največ do 2%.

V zadnjem letu je bilo vloženega mnogo truda v študij gibanja blagovnega prometa ter so bili podzeti številni ukrepi za izboljšanje stanja. Letos bodo na novo izgrajene ali rekonstruirane prodajalne v Sevnici, Novem mestu, Mokronogu, Črnomlju, Vidnu, Videm-Krškem in Brezicah, dalje bodo začeli graditi skladišča v Novem mestu za kmetijske pridelke s kapaciteto 60 vagonov in za žito s kapaciteto 100 vagonov. V Črnomlju in Metliki bodo zgradili bencinski črpalnik.

Posebno pereče je vprašanje blagovnega prometa s kmetijskimi pridelki. Ne zadostuje namreč reševati je trgovine, prejeti pa proizvodnjo, skupno z odkupno politiko na vasi. Pri tem so poklicane kmetijske zadruge, da ustvarijo pogoje za smotnejšo organizacijo odkupa in prometa s kmetijskimi pridelki. (Nadaljevanje na 3. strani)

MESEC »DRUŽINE IN GOSPODINJSTVA«

V ponedeljek 9. junija je okrajni odbor SZDL sklical predstavnike množičnih organizacij ter nekaterih zavodov in podjetij na posvetovanje o nalogah v »Mesecu družine in gospodinjstva« v našem okraju. Ustanovljen je bil odbor, ki bo skrbel za uresničitev delovnega načrta.

V glavnem so sprejeli v program republiški okvirni načrt, ki je razdeljen na 9 sektorjev: 1. dosežki in rezultati komun in stanovanjskih skupnosti, 2. stanovanja in stanovanjska oprema, 3. servisi, 4. otroške ustanove, 5. prehrana, 6. oblačenje, 7. sodobna trgovina, 8. oddih in razvedrilo, 9. družina in gospodinjstvo na vasi.

Zavod za pospeševanje gospodinjstva bo uredil v eni izmed novomeških izložb razstavico »Smernice za sestavo jedilnika«, posebej pa razstavo »Sodobna oprema s posodo za štiričlansko družino«.

S pomočjo Okrajnega sindikalnega sveta in SZDL bodo po vseh občinskih središčih organizirali posvetovanja o družbeni prehrani. Sanitarni inšpektor bo v tem času posebej posebno pozornost menzam in obratom družbene prehrane in tako neposredno vplival na izboljšanje prehrane delovnih ljudi.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje se bo vključil v akcijo s pregledom ko bo s pomočjo zdravstvenega kadra pregledal vse vaje in mlade delavce do 23. leta starosti ter posebej vse one, ki delajo na zdravju škodljivih mestih. Na vasi bodo zadržene začele s pripravami za organizirano varstvo predškolskih otrok in šolskih otrok med počitnicami. Razen tega bodo skušale doseči, da bodo šolske stavbe deloma ali v celoti na razpola-

govanosti. V tej akciji bodo zene na vasi, kjer se bo le dalo, uredile pokrita perišča - kajti na deželi perejo žene kadar je dež, ker v lepem vremenu delajo na polju. Strela nad glavami jim bo pranje močno olajšala.

Tudi novomeško Društvo prijateljev mladine je pokazalo pripravljenost za sodelovanje. Med letošnjimi počitnicami bo organiziralo enodnevnne ali nekajdnevne izlete otrok v naravo pod vodstvom odraslih. Razen tega bo podoben za ustanovitev pionirskih hišnih svetov v stanovanjskih blokih.

Z raznimi gospodinjstvi, ki jih bo kino Krka predvajal pred vsako predstavo, ter s članki v časopisu bomo javnost in vsakega posameznika opozorjali na važnost in veliki pomen te akcije. Takoj bomo skušali doseči večje zanimanje za probleme družine in gospodinjstva ter stanovanjskih skupnosti. Pobude, rojene v tem mesecu, pa naj bodo hkrati tudi napotilo za stalno reševanje vseh perečih problemov, ki jih od vseh nas terja pomoč družini in sodobnem gospodinjstvu.

Ra. V.M.

VREME

OD 19. DO 28. JUNIJA

Se dalje nestalno, s pogostnimi padavinami in ohlaiditvami. Razjasnitve ne bodo trajale več kot dva dni.

Pozdrav IV. kongresu ZKS

Delovno ljudstvo novomeškega okraja pozdravlja delegate IV. kongresa Zveze komunistov Slovenije in preko njih Centralni komitej ZKS. Ko želimo kongresu kar najbolj plodno delo in pričakujemo od njegovih sklepov novih pobud in zmag na naši poti v srečno bodočnost, se spominjamo besed generalnega sekretarja CK ZKJ tovariša Tita, ko je pred nedavnim vzhodni Srbiji med drugim dejal tudi tole:

«... Ko ne bi bilo v naši partiji te enotnosti, ko ne bi bilo monolitnosti in prepričanja, da ni stvari, ki bi nam mogla preprečiti, da premagamo težave, ki so se nam postavljale po robu, tudi uspešno delo ne bi bilo možno. Vse, kar smo doslej naredili, smo torej naredili skupaj z našo partijo, vse, kar je naredjeno - vse je naredila partija skupaj z ljudstvom...»

Teh besed tovariša Tita se spominjamo ob IV. kongresu Zveze komunistov Slovenije med drugim tudi zato, ker velja še posebej za področje našega, prej tako zelo nerazvitega okraja, ugotovitev in zgodovinska resnica, da smo na pobudo, pod vodstvom in z dragocenimi žrtvami partije in našega delovnega ljudstva v sila kratkem obdobju preobrazili ta del naše domovine iz njegove prejšnje silne zaostalosti v področje, ki zanesljivo stopa v boljše prihodnost. Pot, po kateri nas vodi naša partija v bratski združenosti vseh jugoslovanskih narodov, je pot graditve socialistične države. Prav zato pozdravljamo IV. kongres Zveze komunistov Slovenije z najlepšimi željami, da bi na tej poti tudi poslednji dosežaji velike uspehe, pri čemer bo delo ljudstva novomeškega okraja iz leta v leto večji in razveseljivejši.

VII. novomeška mladinska delovna brigada, doslej trikrat udarna in enkrat posebej pohvaljena, se bo vrnila domov okrog 20. junija. Na sliki, naši fantje in dekleta v naselju »Josip Kolumbo« v Negotinu na Vardarju. Se nekaj dni in poslovlili se bodo po dvomeščnem delu od Makedonije. Tja pa je v soboto zvečer odpotovala VIII. novomeška MDB »Ivan Stariha-Janko«, ki bo mesec dni v naselju »Vera Čiriviri« v Demir Kapiji. Za to brigado se je prijavilo toliko fantov in deklet, da so odbrali pred odhodom predvsem tiste mladince, ki so bili v šoli in mladinski organizaciji najboljši. Odpotovali je 127 deklet: 42 iz Novega mesta, 33 iz Brezice, 20 iz Črnomlja, 18 iz Ljubljane in 14 iz Vidma-Krškega. — Druga srednješolska mladina bo lahko sodelovala pri lokalnih gradnjah (verjetno na izgradnji stadiona v Novem mestu in pri popravilu ceste Novo mesto-Dol. Toplice). Za lokalno brigado se je doslej prijavilo iz Senovega 20 brigadirjev, iz Mirne 13. Novega mesta 30 itd.

Industrijska rudarska šola sprejema

RAZPIS

za vpis v I. razred rudarskega in elektro odseka Industrijske rudarske šole Trbovlje v šolskem letu 1959-60

Pogoji:

I. Rudarski odsek

Sprejetih bo 65 kandidatov. Kandidat mora z uspehom dovršiti 8 razredov osemletke ali 4 razrede nižje gimnazije. Biti mora telesno in duševno zdrav, kar ugotovi uradni šolski zdravnik. Imeti mora veselje do poklica.

II. Elektro odsek

Sprejetih bo 20 kandidatov. Kandidat mora z uspehom dovršiti 8 razredov osemletke ali 4 razrede nižje gimnazije. Biti mora telesno in duševno zdrav, kar ugotovi uradni šolski zdravnik. Imeti mora veselje do poklica.

Mladinci, ki se žele vpisati, morajo ravnateljstvu šole predložiti 30 dinarji kolkovano prošnjo in 11 priložnih naslednjih dokumentov:

1. zadnje šolsko spričevalo,
2. izpiske iz matične knjige rojnih (rojstni list),
3. listino, ki prikazuje potek in uspeh šolanja v osnovni šoli oz. gimnaziji (izda šola, kjer se je kandidiral šola),
4. mnenje šole o sposobnosti in naprednih kandidata (izpisi šole, kjer se je kandidiral šola),
5. potrdilo o premoženjskem stanju v letu 1959,
6. potrdilo o stalnem bivanju (samo kandidati, ki stanujejo izven Trbovlj),
7. potrdilo o višini otroškega dodatka,
8. potrdila od 3 - 7 s kolektivno prošnjo.

Nekolkovane prošnje in prošnje

V Žireh: 30 učnih mest!

Razpisna komisija Industrijske šole Žiri objavlja naslednji za vpis učencev v I. letnik za 30 učnih mest.

Sprejemni pogoji:

Kandidat, ki se namerava vpisati v I. letnik šole, naj se pripravi do vključno 25. junija osebno.

no ali pisмено in predložil naslednje listine.

Prošnja, kolkovana z državnim kolokom za 30 in 20 din za občinjsko takso, dokument, ki prikazuje potek in uspeh šolanja v osnovni ali nižji gimnaziji, in izpiske iz rojstne matične knjige.

Priglasilo se lahko kandidati, ki so uspešno dokončali nižjo gimnazijo ali osemletko, ki niso mlajši od 14 in ne starejši od 17 let, ki so zdravi in telesno dobro razviti.

Šola ima svoj Dom učencev. Celotna oskrba znaša 5.000 din. Prošnje za sprejem v Dom učencev bo uprava sprejemala naknadno. Stanovanje v Domu pa ni pogoj za sprejem v šolo.

V prošnji naj bo naveden točen naslov, da se kandidata lahko obvesti o sprejemu.

Pouk na šoli traja 3 leta. V času šolanja prejema učenec predpisano mesečno nagrado. Po uspešnem končanem šolanju dobi učence naziv kvalificiranega delavca.

V primeru, da bo razpisna komisija imela za potrebno, bodo opravili kandidati sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike.

Vse informacije v zvezi z vpisom in šolanjem daje uprava šole v Žireh.

Razpisna komisija pri Industrijski čevljarški šoli v Žireh

Industrijska rudarska šola v Zagorju ob Savi

razpisuje vpis v I. letnik šole za šolsko leto 1959-60 in steer:

30 učencev v rudarski odsek - za poklice rudar, kopač;

25 učencev v kovinski odsek - za poklice strojni ključavnikar, kovač, strugar;

25 učencev v elektro odsek - za poklice obratni električar in elektro mehanik.

Pogoji za vpis: 1. Dokončana osemletka ali nižja gimnazija. V izjemnem primeru bodo sprejeti v rudarski odsek tudi kandidati z manjšo šolsko izobrazbo, če uspešno opravijo sprejemni izpit; 2. starost od 15 do 17 let; za rudarski odsek do 16 let; do 16 let; 3. da je kandidat telesno in duševno zdrav.

Kandidat mora predložiti za vpis naslednje listine:

1. prošnjo, kolkovano z din 30,
2. izpiske iz rojstne matične knjige,
3. zadnje šolsko spričevalo,
4. mnenje osnovne šole o sposobnosti in naprednih kandidata.

V prošnji obvezno navedite točen naslov (mesto, kraj, hiš. št.), pošto in navedite železniško postajo ter poklice, katerega se želi kandidati izučiti. V primeru velikega števila prijaviteljev za določen odsek, bodo morali kandidati opraviti sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike.

V času šolanja prejema učenci redne mesečne nagrade v znesku od 2.200 do 4.700 din ter posebne lamski dodatek. Šola nudi učencem vse šolske potrebščine ter za izvajanje praktičnega pouka potrebno delovno obliko, rudarskim učencem pa tudi delovno obutev in perilo.

Pouk je teoretičen in praktičen ter traja tri leta. Po uspešnem končanem šolanju dobi absolvent naziv kvalificiranega delavca v enem izmed zgoraj navedenih poklicev.

Pri šoli je internat, ki nudi učencem popolno oskrbo. Kandidat, ki žele stanovati v internatu, mora to v prošnji posebej navesti. Priložiti morajo potrdilo o premoženjskem stanju staršev oz. skrbnikov ter potrdilo o višini otroškega dodatka, v kolikor ga prejema.

Pri sprejemu v internat imajo prednost učenci rudarskega odseka, tisti, ki se obvezujejo da se bodo po končanem šolanju zaposlili pri Rudniku rjavega premoga Zagorje, pa posebne ojačitve.

Vpis učencev bo vsak delovni dan od 8-12 ure od 15. junija do 21. junija. Kandidat se lahko vpiše osebno ali pa pošlje prošnjo po pošti.

Ravnateljstvo Industrijske rudarske šole ZAGORJE OB SAVI

Štipendije občine Trebnje

Komisija za štipendije občinskega ljudskega odbora Trebnje razpisuje na podlagi 30. člena temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, št. 32-53) - štipendije za študij na naslednjih šolah:

- 1 - srednja kmetijska šola, odsek za visoke gradnje;
- 1 - pravno-ekonomski fakulteta, pravni oddelek;
- 1 - medicinska fakulteta, oddelek za stomatologijo;
- 1 - višja upravna šola;
- 1 - višja gospodinska šola;
- 1 - višja šola za telesno vzgojo;
- 1 - višja pedagoška šola, skupina za slovensčino in slovenščino; 2 - višja pedagoška šola, skupina za angleščino in slovensčino;
- 1 - višja pedagoška šola, skupina za matematiko in fiziko;
- 1 - višja pedagoška šola, skupina za risanje in ročna dela;
- 1 - učiteljske.

Prednost pri dodelitvi štipendij imajo prosilci iz območja občine Trebnje.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom in potrdilom o premoženjskem stanju prosilca je treba predložiti komisiji za štipendije občinskega ljudskega odbora Trebnje najkasneje do 15. julija 1959.

Pravilno kolkovane prošnje s priloženim življenjepisom in potrdilom o premoženjskem stanju prosilca je treba predložiti komisiji za štipendije občinskega ljudskega odbora Trebnje najkasneje do 15. julija 1959.

S SEJE PREDSEDSTVA OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA

Nagrajevanje - Stanovanjske skupnosti

Seja predsedstva okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto, ki je bila 10. junija, je obsegala dve točki: razgovor o sprejemanju tarifnih pravilnikov in ustanavljanje stanovanjskih skupnosti.

Zaradi premajhnega tolačenja novega sindikalnega sistema nagrajevanja in nesodelovanja celotnega kolektiva pri sestavljanju tarifnega pravilnika so nastale v nekaterih podjetjih težave. Kjer so bili tarifni pravilniki pravčasno sestavljeni na osnovi realnih možnosti podjetja ter dahi v pogled kolektivu, je bilo veliko koristnih pripomb in predlogov; kjer pa so sestavljal tarifne pravilnike le v ožjem krogu uslužbencev, pa delavci odločno zahtevajo pojasnila. Takih primerov je bilo v okraju več.

Navzile slabostim pri sestavljanju tarifnih pravilnikov pa kaže, da se bo odstotek dela, plačnega po enoti proizvodnje ali učinku, močno dvignil. Predvidevajo od lanskih 41 odstotkov na najmanj 70 odstotkov vseh del.

Najbolj resno in zato dosedaj najboljšo se so lotili tarifnih pravilnikov v občini VIDEM-KRŠKO. Strokovna komisija je spremljala izdelavo od začetka ter sproti reševala vse probleme. Nad 72 odstotkov delovnih mest je umeteljenih na osnovi analitične ocene, nad 63 odstotkov vseh del bo nagrajevanih po enoti proizvodnje ali storilnosti. Komisija ni dovolila ustanavljanja novih delovnih mest. Povprečno so tarifne postavke v občini višje brez draginskega dodatka le za 7,6 odstotkov. V podjetjih gre delitev dohodka povsod v korist skladov.

V občini CRNOMELJ se je delo okoli tarifnih pravilnikov zataknilo, ker so hotela podjetja zvišati tarifne postavke predvsem za vodilo osebe. Zvišanje je šlo v nekaterih podjetjih tako daleč, da takega ne prenese dohodek podjetja ter da gre v škodo skladov. Ponekod v okraju (na primer na Mirni) je prišlo do škodljivega tolačenja stališča sindikatov in ljudskih odborov, češ da so ti proti večjim zaslužkom delavcev. Proti takim zlonamernim tolačenjem je potrebno odločno ukrepati.

Nobenega odmičanja od znanega načela sindikatov glede tarifnih pravilnikov in nagrajevanja po storilnosti, spremljanje in hitro ukrepanje, kjer se pojavijo kakšni problemi, stalno tolačenje kolektivom pravega smisla našega plačnega sistema ter spremljanje izvrševanja planskih nalog - to so sklepi predsedstva OSS po prvi točki dnevnega reda.

V drugi točki seje so obravnavali naloge sindikatov v zvezi z ustanavljanjem stanovanjskih skupnosti. Pri tem so najvažnejše tri naloge; skrb za otroke zaposlenih staršev, družbena prehrana in uslužbenec servisne delavnice.

Vprašanje družbene prehrane ne gre reševati s »tovarnimi prehranami, pač pa z boljše organizacijo manjših obratov. Pri ustanavljanju uslužbenec servisnih obratov je treba upoštevati potrebe naselja in pripravljenost državljanov, da podprejo zamisel z lastnimi prispevki. Kot povsod je potrebno tudi pri tem združevati sredstva za hitrejšo uresničenje pobude ljudi. Menili so, da je preveč razprave o številu stanovanjskih skupnosti, premalo pa o samih dejavnostih teh skupnosti. Pri tem je treba upoštevati pogoje in razpoložene ljudi.

Sindikati bodo sodelovali v odboru Socialistične zveze in si prizadevali za ustanovitev iniciativnih odborov v vseh občinah, stisli pa v občinah, kjer je največ industrije. Ti iniciativni odbori morajo čimprej izdelati programe dela stanovanjskih skupnosti na njihovem področju.

Spot nesreča zaradi starega streliva

Pred kratkim se je s stari nabojem za vojaško puško poškodoval 16-letni F. S. iz Pristave 6 pri Novem mestu. France je tega dne našel na njivi »Dolines« več starih, zarjavelih nabojev za puško. Ko je prišel domov, je na hodniku pred vrzino vrstni odstranjal krogle in začel smotnik. V tem trenutku je eden izmed nabojev eksploziviral in mu poškodoval prste na levi roki, zaradi česar je moral fant po zdravniško pomoč. Puh eksplozije je osredil po obrazu tudi njegovo ličnico sestri Marjico, ki pa k sreči poškodb ni dobila.

Smrt v Lahinji

5. junija dopoldne so se igrali otroci ob Lahinji v Gradacu; pri tem je padel v vodo dvestimletni Marjan Milavec in utonil.

Ogenj zaradi otroških rok

5. junija popoldne sta 5-letna M. Š. in 3-letna J. iz Vrhopolja pri Šr. zanetili ogenj v vinskem hramu. Ista Karla Hudoklina iz Gor. Vrhopolja št. 23. Hram je bil ogorjen, pokrit s slamo. Razen hrana so zgorjele tudi vse premičnine, tako ga je škoda približno 400 tisočakov.

OBVESTILO

23. nadaljevanje podlistka »Revolucionarno gibanje na Dolenjskem« bomo zaradi tehničnih ovir objavili v prihodnji številki. UREDNIŠTVO

RAZPIS

Komisija za sprejemanje in odpovedovanje delovnih razmerij

SGP »PIONIR« NOVO MESTO

sprejme takoj:

- več administrativnih uslužbencev ali uslužbenk
- več vajencev zidarske in tesarske stroke

Vajenci imajo vso oskrbo v prvem letu učenja brezplačno. Pisemne ponudbe pošljite na gornji naslov do 30. junija 1959.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Po dobrem mesecu pogajanj v Ženevi je zdaj »priklopelo« do vrha. Potrjene so bile napovedi tistih opazovalcev, ki so trdili, da bo šlo za neznanje trdo, ko se bodo zunanji ministri ZSSR, ZDA, Velike Britanije in Francije lotili Berlina. Trenutno je položaj celo tako zaostren, da ni mogoče reči, ali bo prišlo do prekinitve konferenčne ali ne.

Do zaostritve je prišlo, ko je prejšnji teden sovjetski zunanji minister Gromiko predlagal zahodnim ministrom načrt, po katerem naj bi leto dni ostalo v Berlinu po starem. Po enem letu pa bi moralo nujno priti do podpisa mirovne pogodbe z združenim Nemčijo ali dvema nemškima državama. Hkrati naj bi ustanovili vsenemški odbor iz enakega števila zastopnikov obeh nemških držav, ki bi imel nalogo pripraviti združeno Nemčije. Poleg tega predloga je Gromiko predlagal še to-le: okupacijski status Berlina ostane še leto dni; število treh okupacijskih čet v zahodnem Berlinu se zniža na simbolično raven; takoj je treba prenehati s sovražno in vohunsko propagando v zahodnem Berlinu, kjer ne sme biti tudi nobenega atomskega orožja.

Zahodne delegacije so takoj ostro in silovito odgovorile, da je to ultimatum in da se pod grožnjo ultimata ne bodo pogajale. To je v skladu z Eisenhowerjevo izjavo, da v senci ultimata ne more priti do sestanka predsednikov vlad. Gromiko je najprej v zasebnem razgovoru z ameriškim zunanjim ministrom Herterjem, pozneje pa tudi javno na seji konferenčne povedal, da sovjetski predlog ni ultimatum, pač pa razumen načrt za rešitev berlinskega vprašanja.

Zdaj se je resno začelo govoriti o prekinitvi Ženevske konferenčne. Prekinitev naj bi trajala od dveh tednov do pol leta. Barometer razpoloženja v Ženevi je naglo padel in se dvigal, toda zamisel o prekinitvi se je kljub temu vedno bolj utrjevala. To pot je prevzel posredovalno vlogo britanski zunanji minister Lloyd, ki je čez nedeljo odpotoval v London in se vrnil v Ženevo z novim britanskim načrtom. Najnovejši britanski načrt ne vztraja pri prvih zahodnih sil v zahodnem Berlinu, ampak na zboljšanju sedanega stanja. Sicer se precej približuje sovjetskemu predlogu o zmanjšanju zahodnih čet in o omilitvi oziroma prenehanju propagande in drugačne škodljive dejavnosti. Britanci so proti prekinitvi konferenčne, ker bi ta povzročila odgoditev sestanka na najvišji ravni. Če bi že morali prekiniti konferenco, naj bi jo tako, da bi se predsedniki vlad lahko kljub temu sestali.

Težko je tudi reči, ali je bil sovjetski predlog o enoletnem roku za Berlin izraz nepopuščanja ali poskus iztisniti od zahodnih zaveznikov v zadnjem hipu, kar se še od njih iztisniti da. Za zadnje domnevo govori dejstvo, da je bilo v zadnjem času nekaj znamenj, ki govore o neomotnosti Zahoda in so jih v Moskvi gotovo opazili. Omenimo naj le, da si je Adenauer premislil in se odpovedal kandidaturi za predsednika Zahodne Nemčije, (kar je vzbudilo pre-

ŽENEVA NA NITI

večšino nejevoljo celo v zahodnih krogih v Ženevi), da je londonski »Times« svojim pisarjem o odstranitvi Selwyna Lloyda omajal položaj britanskega zunanjega ministra v Ženevi, da je spor med Francijo in atlantskim paktom glede razmestitve atomskega orožja na francoskem ozemlju precej razburil duhove na Zahodu, - vse to in še druga znamenja kažejo na določeno zahodno neomotnost, ki pa je ZSSR ne bi smela precenejati. Toda pravi vzrok za počasnost v Ženevi je nezaupanje. Vsi se zavedajo, da nazaj ne morejo, odločilnega koraka naprej pa si nihče ne upa storiti. Vsaj za zdaj še ne.

Po obisku na Danskem, Norveškem in Švedskem, se je podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo vrnil v domovino. Povsod v Skandinaviji je bil izredno lepo sprejet in je s svojim obiskom vrnil obisk treh nordijskih ministrskih predsednikov, ki so lani in predlansko obiskali Jugoslavijo.

Zadnje dni so v Španiji zaradi mnogih ljudi pred bližajočim se »dnevom miro-ljubnih protestov« proti sedanjim gospodarskim in političnim razmeram v državi. Največ ljudi so aretirali v Barceloni, Madridu in Valenciji.

Poljski odličnik zahodnemškega kanclerja Adenauerja, da ne bo kandidiral za predsednika republike, ampak da bo ostal na položaju kanclerja. Je prišlo do hudih sporov v krščansko-demokratski stranki »Zahodne« Nemčije. Adenauer trdi, da se je preimislil zaradi postabjanja mednarodnega položaja in zato, ker je »Dulles umrl«. Naposled se je pretekle odločil, da bo kandidiral za predsednika republike sedanjega kmetijskega ministra Liebknehta.

Venezuela je prekinila diplomatske odnose s Dominikansko republiko. Odnosima se zaostrijo že januarja letos, ko je venezuelsko poslanstvo v Dominikanski republiko odobrovali in rezerviral delov za Jugoslovanske železnice.

ZDA in Poljska so sklenile sporazum, po katerem bodo ZDA dobavile Poljski kmetijske pretekle in vrednosti 40 milijonov dolarjev in eno leto proti otroški paralizni dveh milijonov dolarjev.

V Washingtonu so podpisali sporazum, o posojilu Jugoslaviji v znesku petih milijonov dolarjev. Posojilo bo porabljeno za nabavo Blesel lokomotiv in rezervni delov za Jugoslovanske železnice.

ZDA in Poljska so sklenile sporazum, po katerem bodo ZDA dobavile Poljski kmetijske pretekle in vrednosti 40 milijonov dolarjev in eno leto proti otroški paralizni dveh milijonov dolarjev.

ZIVINSKO SEJMISČE: srednji promet V ponedeljek 15. junija je bilo na novomeški žilvinski sejlem pripriljanj 844 prašičev v starosti od 6 do 12 tednov in 21 prašičev v starosti od 3 do 7 mesecev. Cena za prve je bila od 2.600 do 3.000 dinarjev; za druge pa od 5.000 do 17.000 dinarjev. Prodanih je bilo 749 repov.

Popis de ovnih mest invalidov

Na senovškem rudniku so nudili komisiji za popis delovnih mest invalidov vso pomoč

Konec preteklega meseca je bila pri občinskem ljudskem odboru Senovo sklicana prva seja komisije za uveljavljanje delovnih mest invalidov, ki je sklenila začeti delati v senovškem rudniku. Pri tem je direktor rudnika pokazal za komisijo vse razumevanje. Ko je komisija začela delati, so pri popisu pomagali: inž. Danilo Belak, varnostni tehnik rudnika Lovro Breznik in uslužbenka občinskega ljudskega odbora. Za popis uporabljajo posebne obrazce. Komisija si najprej ogleda delovno mesto, kjer invalid dela (ali kjer bi lahko delal, pa je tam zdaj zdrav človek), nato pa se pomeni z invalidom in pregleda delovne pogoje.

V senovškem rudniku so nudili odgovorni tovariši popisi komisiji zares vso pomoč. Delo je zahtevno in odgovorno, saj je komisija na primer uspevala v nekaj urah popisati komaj pet delovnih mest. Ker je vodstvo podjetja pokazalo za popis vse razumevanje, je prav to močno olajšalo komisiji njeno delo. Popis delovnih mest v rudniku bodo končali do konca junija. Okrajni zavod za socialno zavarovanje pričakuje tako pomoč in plodno sodelovanje tudi v vseh drugih gospodarskih organizacijah, kamor bodo prišle komisije za popis delovnih mest že zaposlenih invalidov ali pa mest, kjer bi invalide še zaposlili. M. S.

Posvetovanje o kmetijstvu

V torek dopoldne je bila v sejni sobi OLO Novo mesto 2. redna seja Okrajnega odbora SZDL, ki jo je vodil predsednik Franc Pirkovič. Na seji je poročal tov. Pajnič o nalogah Socialistične zveze v zvezi z razvojem kmetijstva, v razpravi pa je sodelovalo precej navzočih članov odbora in povabljenih gostov. O seji bomo obširneje poročali prihodnje.

Občni zbor Okrajne zadružne zveze

V soboto 20. junija bo v novomeškem Domu ljudske prosvete letni občni zbor Okrajne zadružne zveze Novo mesto. Na dnevnem redu je predvsem obratun dela za preteklo obdobje in sprejem načrta za prihodnje leto. Zbor se bo začel ob devetih dopoldne.

OBETNA SE DOBRA LETINA

Iz Dol. Toplice in okolice, iz Bele krajine in drugod nam pišejo, da bodo pridelek, če ne bo kakke vremenske nezgode, dobro obrodili. Tudi poljski sadjež so v bujnem razcvetu. Krompir je prav lep, vendar ga v velikih množinah napada kolonarski hrošč, ki se zlasti v zadnjem času zelo hitro množi. Kmetovalci ga s pomočjo za drug pridno uničujejo in upamo, da tako ne bo utegnil stopiriti preveč škode. Posebno lo-
V tem tednu nabiramo

- Cveteče lipe (220 din), rdeče deteljice (100 din), kamilice - samo cele glavice (500 din), bezga - osut (200 din).
- Liste šmarnice (150 din), gozdena jagode (100 din), jetrnika (150 din), slezenovca (180 din), melise (140 din), ozkolistatega trpotca (70 din), pekoče koprive (40 din), breze (22 din), hribske rese (500 din).
- Rastlino koptnika s korenino (75 din), krvravec mlečka (90 din), smolnice (40 din), melise (70 din), ženjkija - samo lepo zeleno sušen (130 din), vodne kreče (150 din), šentjanževke - krznice (30 din).
- Korenine arnike (350 din), trobentice (150 din), medvedovo tuc (150 din), bodiče neže - kompava (115 din).
- Luble česminovih korenin (320 din), česminovih palic (63 din), krhlike (60 din).

Na redni seji obč. komiteja ZK Sevnica v petek so obravnavali izredno obširno problematiko iz tarifnih pravilnikov. Do zdaj je v Sevnici predložili tarifne pravilnike prav vsi.

Razprava je pokazala, da niso vsa podjetja pravilno razumela načel naprednejšega nagrajevanja delavcev. Značilno za osnove, na katerih temeljijo izračuni skladov za osebne dohodek, je to, da so pri večini podjetij (94 od 100) naknadno popravili družbeni plan za tekoče leto. Pri večini so sicer popravili upravičeno, to pa vseeno kaže, da se s podjetja resneje lotila izdelave planov šele potem, ko so jim okviri izračuni pokazali, da jim bo šlo s sredstvi za osebne dohodek na tesno. Brez dvoma je to ena izmed izredno pozitivnih izkušenj za bodoča leta. Štirim podjetjem komisija pri OLO ni priznala popravkov družbenega plana, ker so jih podjetja premalo utemeljila. Ostane jim torej še čas, da do seje zbora proizvajalcev, ki bo 25. junija, pripravijo boljše utemeljitve za spremembe svojih planov. Od 19 predloženih tarifnih pravilnikov jih je sposobnih za potrditev le 7; vsi drugi bodo deležni manjših in večjih popravkov.

Vsi tarifni pravilniki v občini so v bistvu naprednejši od dosedanjih. Pri nekaterih pa - na zadržanje - odkrivamo vrsto nerazumljivih napak. Naj omenimo, da so nekateri uklinili plačevanje po učinku, drugi spet so predvideli plačevanje po vrtilniku, niso pa za izplačilo premij dali na stran nič dinarjaj! Takih in podobnih napak je temeljita analiza komisije ugotovila še več. Vsem prizadetim so dali ustrezna priporočila, kako naj se pomankanjivosti odpravijo. Zaključni sklepi strokovne komisije in sindikalne komisije, ki bosta na podlagi priporočil Zbora proizvajalcev potrdili predložene tarifne pravilnike, so taki, da Janjajo, da bo tarifna politika v občini pravilnejša od dosedanje.

Na tej seji so se člani komiteja seznanili tudi z vrsto organizacij, sicerih vprašanj, izvolili so organi-

zacijsko, ideološko in kadrovsko komisijo ter se zedinili za načelno stališče, kako naj se delo v tarifnih pravilnikov. Do zdaj je v Sevnici predložili tarifne pravilnike prav vsi.

Razprava je pokazala, da niso vsa podjetja pravilno razumela načel naprednejšega nagrajevanja delavcev. Značilno za osnove, na katerih temeljijo izračuni skladov za osebne dohodek, je to, da so pri večini podjetij (94 od 100) naknadno popravili družbeni plan za tekoče leto. Pri večini so sicer popravili upravičeno, to pa vseeno kaže, da se s podjetja resneje lotila izdelave planov šele potem, ko so jim okviri izračuni pokazali, da jim bo šlo s sredstvi za osebne dohodek na tesno. Brez dvoma je to ena izmed izredno pozitivnih izkušenj za bodoča leta. Štirim podjetjem komisija pri OLO ni priznala popravkov družbenega plana, ker so jih podjetja premalo utemeljila. Ostane jim torej še čas, da do seje zbora proizvajalcev, ki bo 25. junija, pripravijo boljše utemeljitve za spremembe svojih planov. Od 19 predloženih tarifnih pravilnikov jih je sposobnih za potrditev le 7; vsi drugi bodo deležni manjših in večjih popravkov.

Vsi tarifni pravilniki v občini so v bistvu naprednejši od dosedanjih. Pri nekaterih pa - na zadržanje - odkrivamo vrsto nerazumljivih napak. Naj omenimo, da so nekateri uklinili plačevanje po učinku, drugi spet so predvideli plačevanje po vrtilniku, niso pa za izplačilo premij dali na stran nič dinarjaj! Takih in podobnih napak je temeljita analiza komisije ugotovila še več. Vsem prizadetim so dali ustrezna priporočila, kako naj se pomankanjivosti odpravijo. Zaključni sklepi strokovne komisije in sindikalne komisije, ki bosta na podlagi priporočil Zbora proizvajalcev potrdili predložene tarifne pravilnike, so taki, da Janjajo, da bo tarifna politika v občini pravilnejša od dosedanje.

Na tej seji so se člani komiteja seznanili tudi z vrsto organizacij, sicerih vprašanj, izvolili so organi-

zacijsko, ideološko in kadrovsko komisijo ter se zedinili za načelno stališče, kako naj se delo v tarifnih pravilnikov. Do zdaj je v Sevnici predložili tarifne pravilnike prav vsi.

Razprava je pokazala, da niso vsa podjetja pravilno razumela načel naprednejšega nagrajevanja delavcev. Značilno za osnove, na katerih temeljijo izračuni skladov za osebne dohodek, je to, da so pri večini podjetij (94 od 100) naknadno popravili družbeni plan za tekoče leto. Pri večini so sicer popravili upravičeno, to pa vseeno kaže, da se s podjetja resneje lotila izdelave planov šele potem, ko so jim okviri izračuni pokazali, da jim bo šlo s sredstvi za osebne dohodek na tesno. Brez dvoma je to ena izmed izredno pozitivnih izkušenj za bodoča leta. Štirim podjetjem komisija pri OLO ni priznala popravkov družbenega plana, ker so jih podjetja premalo utemeljila. Ostane jim torej še čas, da do seje zbora proizvajalcev, ki bo 25. junija, pripravijo boljše utemeljitve za spremembe svojih planov. Od 19 predloženih tarifnih pravilnikov jih je sposobnih za potrditev le 7; vsi drugi bodo deležni manjših in večjih popravkov.

Vsi tarifni pravilniki v občini so v bistvu naprednejši od dosedanjih. Pri nekaterih pa - na zadržanje - odkrivamo vrsto nerazumljivih napak. Naj omenimo, da so nekateri uklinili plačevanje po učinku, drugi spet so predvideli plačevanje po vrtilniku, niso pa za izplačilo premij dali na stran nič dinarjaj! Takih in

USPEHI IN TEŽAVE TRGOVINE

Nadaljevanje s 1. strani

čelki, Organizacijsko - politična trdnost posameznih združenj se mora v bodoče odražati predvsem v pogodbenem vezanju kmetijske proizvodnje in zbiranju tržnih presežkov. V kmetijski proizvodnji prihajamo namreč že v tako stanje, da se pri nekaterih proizvodih pojavlja problem vnovčenja. Prav glabo je razvita prodaja sadja in zelenjave po trgovinski mreži v okraju in številke pojasnjujejo, da le minimalne količine omejenega blaga zajema trgovska mreža. Razumljivo je, da se večina prometa s tem blagom odvija neposredno med posameznimi proizvajalci in potrošniki, za kar pa bo potrebno po naših občinskih središčih v bodoče smotrno urediti tržnice.

V kolikor ni mogoče na hitro odpraviti in nadomestiti vse pomanjkljivosti v trgovinski mreži spričo skopo odmerjenih investicijskih sredstev, lahko deloma pripomore zaposleni kader s prizadevanjem in smotrnimi organizacijskimi ukrepi. Z dobro voljo in iznajdljivostjo bo mogoče premostiti marsikatero vrzel.

Glede kadra v trgovini ni stanje prav nič zadovoljivo, kajti kadra primanjkuje. Na enega zaposlenega delavca je lani odpadlo v okraju povprečno 863.000 din mesečnega prometa, iz česar sledi, da v nekaterih strokah trgovine ne more biti povsem zadovoljiva potreba. Za dopolnilno izobraževanje trgovskega kadra sta bila v pretekli poslovni dobi izvedena dva tečaja za visoko kvalificirane, en tečaj za kvalificirane delavce ter dva aranžerska tečaja v Novem mestu in Crnomlju. Viden uspeh aranžerskih tečajev se že kaže v sodobnejši urejenosti izložbah. Z

nadaljnjim izobraževanjem kvalificiranega kadra s seminarji bo možno urediti in doseči moderniško prodajalno tehniko, kajti to zahteva nenehen proces širjenja asortimentov novih proizvodov.

Vključevanje mladine v trgovinsko stroko je na področju okraja dokaj različno. Najobčutnejša je potreba po moški mladini, kajti nekatera stroka potrebujejo izrazito moške prodajalce. To vprašanje je posebno pereče v Beli krajini, medtem ko je ponudba ženske mladine zadovoljiva, zlasti v Sevnici in Senovem. Novi upravni odbor Trgovinske zbornice bo moral polagati vsa pozornost na ureditev in razvoj javne šole za trgovinsko stroko v Brezicah. Pouk v tej šoli je namreč skrajno otežkočen, ker so v eni in isti stavbi trgovska in obrtna šola, internat, kuhinja, menza ter skladišče. Kapaciteta šole je zaradi zasedbe internata nižnja na 120 učencev, medtem ko je znašal vpis v-

encev za spomladansko izmeno 189.

Skupščina je tudi ugotovila, da se pojavlja pri nekaterih podjetjih potreba po povečanju sklada obratnih sredstev. Slednje pa ne velja za tiste obrate, ki z lastnimi obratnimi sredstvi rešujejo tozadevne težkoče in kreditirajo v prekomerni višini gospodarske organizacije drugih strok. Opravičevanje nekaterih trgovinskih podjetij, češ da njihovo kreditiranje kupce, sicer jih bodo izgubili, ni utemeljeno in disciplina v finančnem poslovanju mora biti lastna slehernemu trgovinskemu podjetju.

Na zaključku občnega zbora je bilo izglasovano, da bo v bodoče trajala mandatna doba članov upravnega in nadzornega odbora dve leti. Izvoljen je bil tudi novi 17-članski upravni odbor, ki mu bo predsedoval Mirko Lenard.

Pri kritični oceni poslovnega poročila kakor tudi razprave na občnem zboru samem, je bilo

pomanjkljivo to, da sploh ni bilo omenjeno oziroma govorjeno o družbenem upravljanju v trgovini. Najno bi bilo v 77 straneh dolgem poročilu vsaj eno stran — če ne več — posvetiti analizi in oceni dosežkov in pogledu družbenega upravljanja v trgovinskih podjetjih po novomeškem okraju. Nehote se poraja misel, če niso morda potrošniški sveti in njih delovanje ohrinjani in dušeni ravno od tam, odkoder bi moralo izhajati gibalno za najobčutnejšo poživitev. Slednje naj bi bilo v opozorilo novo izvoljenemu upravnomu odboru, ki naj bi pri odločitvi predloga za okrajni ljudski odbor glede reorganizacije trgovinske mreže na območju okraja proučil stališče, če ni smotrnejše namesto odvisnih režijskih in upravnih stroškov prekinitvi s prakso potrebne lokalne konkurence ter da bi po združitvi trgovinskih podjetij v posameznih krajih prevzeli to funkcijo potrošniški sveti.

B. P.

Končno, uspeh!

Obeta se najboljša povojna letina — Pšenice ne bomo več uvažali

Prva poročila so tu. V Makedoniji in v južnih krajih Srbije so te dni zrela žetja pšenice. Res, da je letina zgodnja, saj žanjejo 15 dni prej kot običajno. Pa to konec koncev niti ni tako važno; zanimajo nas predvsem cenitve strokovnjakov. Le-ti pravijo, da vse kaže, da bo pridelek italijanske pšenice v teh krajih v povprečju presegal 40 stotov na hektar. Torej se obeta zelo dobra letina in napovedi podpredsednika zveznega izvršnega sveta Aleksandra Rankovića niso brez osnove, ko je dejal, da upamo, da bomo v letošnjem letu izpolnili dober del nalog, ki smo jih s perspektivnim načrtom za razvoj gospodarstva in kmetijstva postavili šele za leto 1961.

Po podatkih pa so se nekoliko zmanjšale površine, posejane z drugimi industrijskimi rastlinami. Kaže, da bo sončnic manj. Verjetno zaradi tega, ker so kmetovalci spoznali, da jim je bolj donosno sejati koruzo, seveda hibridno koruzo, ki daje neprimerno večji pridelek. Zato pa bo morda nekoliko manj oljke. Obenem nas ta stvar opozarja, da bo treba pridelovalce sončnega semena in sploh drugih oljčnih semen bolj nagraditi. K temu bi dodali še to, da v Jugoslaviji letos tudi sadna in vinska letina ne bo slaba. S sadjem bo slabše edineole v Sloveniji, kjer je poseba uličica precej cvetja. Vendar, če bo vse tako, kot pričakujemo, moramo že sedaj razmišljati, kam bomo vskladiščili vse te prideleke. Na to stvar je v skupščini opozoril tudi zvezni sekretar za blaginjo promet Marjan Brecej. Kam s pridelkom, bo skrbanje, ki nas bo čez nekaj mesecev resno skrbelo, če ne bomo pravočasno pripravljali vseh razpoložljivih prostorov za shranjevanje pridelkov. Za naš trg in sploh za ustanove in gospodarske organizacije, ki se s tem ukvarjajo, bo to zelo težaven izpit, saj bo zahteval organizacijo vseh njihovih sposobnosti in sil, da bi stvar ugodno rešili.

Seveda letina ni prinesla lepo vreme. Časi, ko je bila letina odvisna samo od tega, ali bo dovolj dežja in zopet dovolj sonca, se počasi umikajo sodobnemu in naprednemu obdelovalcu zemlje, kjer agrotehniko premaguje narava. V jeseni 1958 je bilo zasejano z italijanskimi sortami pšenice nekaj več kot 300 tisoč hektarov njiv. V jeseni 1957 smo zasejali z italijanskimi sortami komaj 50 tisoč hektarov. Če bo letina taka, kot kažejo prve ugotovitve na že požetih njivah, potem se lahko zgodi, da bomo letos prvič pridelali ves potreben kruh doma. Količinskega pomena je to za naše gospodarstvo, si takole brez podrobnejših računov težko predstavljamo. Na milijone deviznih dinarjev bi v tem primeru lahko porabili za druge nakupe v tujini. Mimo tega pa je zelo uspeša tudi pomladanska setev. Opravljene so bile zadovoljive priprave in letos je bilo porabljenih 820 tisoč ton umetnih gnojil, medtem ko je bilo lani vrženih spomladi v zemljo le 780 tisoč ton te prepotrebne hrane za zemljo. Načrt je predvideval, da bomo spomladi s hibridno koruzo zasejali 550 tisoč hektarov. Po podatkih do prve polovice maja je bilo kontrahirano koruze na površinah, ki so nekaj večje kot 470 tisoč hektarov. Torej smo s hibridno koruzo bržčas posejali predvidene površine, če ne celo več.

In končno še beseda o živinoreji. Stevilo goveda se je v jugoslovanskem povprečju in v primerjavi z začetkom lanskega leta povečalo za 3 odstotke, svinj za 34 odstotke, ovac pa je za 5 odstotkov več kot lani. To je prav lep uspeh, če upoštevamo lanske pomanjkljive sena in sploh krmilnih rastlin. Toda pridelati moramo, da se je stevilo goveda povečalo le v nekaterih področjih države, na primer v Vojvodini, v Sloveniji pa ga je celo za 5 do 6 odstotkov manj kot lani, kar se možno pozna na mesnem trgu. Ker travniki obetajo precej sena, bo treba najstrožje izvajati predpis o prepovedi klanja telet, kajti stalež goveda je treba za vsako ceno povečati, če hočemo zagotoviti mestom in industrijskim središčem redno preskrbo z mesom. Mimo tega pa pomeni izvoz živine zelo važno postavko v naši zunanjetrgovinski bilanci.

K uspehom, ki si jih obetamo, je veliko prispevala tudi mehanizacija, saj je letošnja pomlad delala na poljih že 28 tisoč traktorjev. Zato smo lahko globoko preorali 80 odstotkov predvidenih površin, medtem ko smo leto prej z globokim oranjem dosegli le 60 odstotkov predvidenega načrta. Ko že govorimo o setvi, naj povemo, da tudi sladkorna pesa obeta, da bo zelo debela. Predvidevali smo, da jo bomo posadili na 94 tisoč hektarjih. Do 1. junija so bile sklenjene pogodbe za odkup pridelka z 80

magajo s prostovoljnimi delom delovni kolektivni in sindikalne organizacije. Po predračunu bi gradnja tega objekta stala 7,5 milijonov dinarjev, zaradi dela v lastni režiji in prostovoljnega dela pa se bodo stroški znižali na 5 milijonov dinarjev. Za zdaj ima Turistično društvo za gradnjo na razpoložbo že 1.600.000 dinarjev, ki so jih prispevala podjetja, iz zveznega proračuna so dobili iz sklada za izboljšanje pogojev letnega dopusta 800.000 din, zemljo na kateri bo objekt stal pa bo dal ObLO. Letos bodo zgradili splav z bazenom, sanitariji, pristop k vodi, garderobo in zajeli pitno vodo, prihodnje leto pa bodo nadaljevali z gradnjo bifeja, športnih igrišč, vikend hišic in ostalega. Vikend hišice bodo gradila podjetja za svoje delavce in uslužbence, ki bodo lahko tu preživel letni dopust.

106 potrjenih - drugi čakajo

Tarifna vprašanja bomo nenehno urejali, vendar je že letošnje leto resnična prelomnica v dolgoletnih naporih za pravičnost nagrajevanja po učinku dela

V ponedeljek 15. junija je bilo pri OK ZKS novo mesto posvetovanje o problemih tarifnih pravilnikov. Udeležili so se ga razen sekretarjev osnovnih organizacij večjih podjetij tudi sekretarji občinskih komitejev ZK in člani okrajnega komiteja.

Kratek pregled sedanjega stanja tarifnih pravilnikov je podal tov. Ludvik Kebe. Ugotovil je, da so novi tarifni pravilniki v veliki večini podali velikega truda uprav-

podjetij, posameznih komitejev, sindikatov ter samoupravnih organov v podjetjih. V mnogih podjetjih so z novimi pravilniki uvedli nove, naprednejše oblike nagrajevanja. So pa tudi izjeme.

Poročevalec in prisotni so v razpravi ugotovili vrsto nepravilnosti. Opažen je bil pojav, da so neopravičeno zviševali tarifne postavke po raznih podjetjih. Ponekod so nesorazmerno dvignili tarifne postavke le ljudem iz vodstva podjetja in okemu krogu okoli vodstva. Pri kritiki tega pojava ne gre za uveljavljanje pravilnosti, temveč le za pravilna razmerja posameznih kategorij delavcev. Osnovna napaka pa je bila, da so skoraj vse tarifne pravilnike delali za zaprtimi vrati. Vodstva podjetij še vedno v premočno tolmučajo svoje ukrepe delavcem. Podjetja svoje predvidevanje več del po učinku, podatki za prvo četrtletje pa kažejo 2,9% padca dela po učinku na pravnih lanskem letu. Sprejet je bil sklep, da naj nagrajevanje po učinku dela podjetja hitreje rešujejo.

Sklepi posvetovanja so nazorno potrdili osnovna načela današnje tarifne politike. Tarifna vprašanja urejemo že 14 let, pa jih bomo še naprej. Le dvig stornosti je lahko podlaga za večji zaslužek posameznika. Rušenje družbenih fondov ni dovoljeno, miti dviganje plač na račun izredne konjunkturo na trgu. Vloga osnovnih organizacij ZK se veča, saj so one prve poklicane in odgovorne za pravičnost in pravičnost delitve uspehov skupnih naporov. Za razumevanje teh težav in za njih točno analizevanje pa je potrebno nenehno študij.

Posvetovanje se je zaključilo potem, ko so se prisotni seznanili še z dvema bistvenima vprašanjema — s kadrovskimi in študentskimi problemi v okraju in občinah. O tem v kratkem kaj več.

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Na zadnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine, ki je bilo v četrtek 11. junija, je skupščina razpravljala o politiki in delu zveznega izvršnega sveta v preteklem letu. Ekspozje je imel podpredsednik ZIS tovariš Aleksander Ranković.

Med drugim je ugotovil, da so se v preteklem letu okrepilo tako materialne kot moralne koristi vseh delovnih ljudi naše dežele in s tem se je krepla tudi enotnost okrog izgradnje naše svobodne socialistične družbe. Na osnovi takih izkušenj in spoznanj moramo ob letošnjem letu uresničevati predvsem dve nalogi: 1. izpopolnjevanje in dopolnjevanje ustanove naše družbene ureditve; 2. skrbeti za nadaljnjo izgradnjo gospodarskega sistema.

Izpopolnjevanje sistema

V družbeni ureditvi moramo zagotoviti enoten in samostojen mehanizem, ki bo omogočil evidenco in nadzor nad proizvodnim poslovanjem podjetij in evidenco nad drugimi nosilci družbenih sredstev. Tu so mišljena sredstva, s katerimi razpolagajo okraji, občine, zdravstveni zavodi, zavodi za socialno zavarovanje in podobno. Takšen mehanizem je nujno potreben, če hočemo, da bomo lahko na konkretnih podatkih ugotavljali tudi slabosti ter ob tem izluščili potrebne ukrepe za nov napredek. Prav tako je važno izpopolnjevanje nadzorstva nad izpolnjevanjem uslave in sploh zakonitosti vseh činiteljev, ki izdajajo predpise. Zagotoviti je treba tudi popolnejšo zaščito samoupravnih pravic politično-teritorialnih skupnosti, z drugo besedo okrajev, občin in drugih družbenih organov.

Kot že rečeno, pa moramo hkrati še nadalje posvečati vso skrb izgradnji našega gospodarskega sistema. Podrobno bomo morali proučiti načela in sistem planiranja. Izdati bo treba zakon o planiranju, saj se je to pokazalo za potrebno že ob sprejemanju zveznih in republiških planov, da ne govorimo tudi o planih okrajev in občin. Nenehno načrtovanje škodi gospodarskemu razvoju. Utrditi in dograditi bo treba tudi materialne odnose med občinami in gospodarskimi organizacijami. To je potrebno zato, da bo omogočena samostojnost gospodarskih organizacij in pravilno delovanje občin v upravljanju in usmerjanju gospodarstva. Nadalje moramo najti še bolj stabilen in usreden sistem razdelitve družbenih sredstev med zvezo, republikami, okraji in občinami. Teh nalog se je lotil zvezni izvršni svet in v letošnjem letu naj bi dober del teh stvari dokončno uredil.

Naslednja naloga je nenehno izpopolnjevanje sistema socialistične demokracije, zlasti pa organov v občinah, delavskega in družbenega samoupravljanja. Se zlasti bo treba utrjevati in razvijati kolektivno in osebno odgovornost. Krepitev moramo zavesti o odgovornosti in zagotoviti spoštovanje zakonov zlasti v organih samouprave. In še ena naloga ostane: strokovno izpopolnjevanje uprave. V sistemu neposredne socialistične demokracije mora biti uprava še toliko bolj popolna in še bolj občutljiva. Gre namreč za to, da mora pravilno uresničevati vse predloge in zahteve samoupravnih organov. Le taka uprava bo lahko izpolnjevala naloge in zagotovila pravilno funkcioniranje sistema družbenega samoupravljanja.

V razvoju gospodarstva smo dosegli uspehe, ki so v skladu s perspektivnim načrtom za letošnje gospodarstvo. Narodni dohodek se je v prvih letih petletnega načrta povečal za povprečno 11,6 odst. Načrt je predvideval le 9 odstotno povečanje. Industrijska proizvodnja se je povečala za 14 odstotkov, čeprav je plan predvideval le 11 odstotno povečanje. Tudi zunanjetrgovinska izmenjava se je povečala kar za 19 odst., medtem ko je plan računala le na 8 do 9 odstotno povečanje. Ti uspehi so omogočili tudi povečevanje osebne potrošnje in osebnih dohodkov. Osebnih dohodki so namreč za 9 odst. večji (letno), čeprav je plan računala le na 7 odstotno povečanje.

Z uveljavljanjem ustreznih zakonov, zlasti pa zakona o razdelitvi dohodka gospodarskih organizacij smo močno utrдили delavsko samoupravljanje. V lanskem letu se je razširila pravica delovnih kolektivov na gospodarjenje z dobršnim delom (44 odst.) vseh ustvarjenih sredstev. To je povečalo zanimanje za delo in za boljše izkoriščanje strojev itd. Lansko leto smo prvič uporabljali omejen zakon in pomeni to leto prilagajanje gospodarskih organizacij novim pogojem poslovanja. Ker imajo podjetja že določene izkušnje in so delavski sveti dokazali, da so povsem sposobni samostojno odločati o razdelitvi čistega dohodka, lahko v letošnjem letu pričakujemo toliko večje uspehe.

Pri letošnjem delu nikakor ne bomo smeli prezreti bistvene naloge, to je razširjanje različnih oblik združevanja, zlasti poslovnega združevanja v gospodarstvu. Nekaj takih združenj je bilo že ustanovljenih in sodelovanje gospodarskih organizacij pri proizvodnji je pokazalo, kako utemeljeno je tako sodelovanje. Zbornice in druga gospodarska združenja se bodo morala tej nalogi kar najbolj posvetiti. V poročilu zveznega izvršnega sveta je bilo govora še o urejanju stanovanjskih odnosov, o šolski reformi ter o pomembnem sodelovanju Jugoslavije z drugimi deželami.

Pred razstavo Ljudske tehnike

V četrtek 25. junija, bodo v prostorih novomeške osnovne šole odprli veliki razstavo dejavnosti organizacij Ljudske tehnike našega okraja. Pri zdaj opozarjamo na zanimiv prikaz pestre in obsejne dejavnosti 45 društev LT v okraju, ki imajo skupaj nad 11.280 odraslih in mladih članov. Zaradi izredno lepih uspehov v tehnični vzgoji ljudstva in dosežene množičnosti je dobila okrajna organizacija Ljudske tehnike na zadnjem kongresu LT drugo nagrado. Pravkar je bilo zaključeno tekmovanje vseh pion-

nirskih odredov LT v okraju na čast IV. kongresa ZKS, ki je dalo še večji razmah tehnični dejavnosti med mladino. Odras vseh tega pestrega dela in požrtvovalnosti tehničnih kadrov ter prosvetnih delavcev bo okrajna razstava Ljudske tehnike, na kateri bodo vse občne lahko pokazale, kaj so dosegle na področju tehničnega izobraževanja svojih prebivalcev.

Kratke iz Bele krajine

Poslovna zveza v Crnomlju sklepa z zadrugami pogodbe za odkup in pitanje telet, te pa jih sklepajo s kmeti. Zadruga bodo vsa za pitanje sposobna teleta oddale v pitališče, ki bo predvi-

doma pri posestvu »Mestni log« v Metliki ali pri KZ Metlika. Letni plan pitanja telet za naslednja leta je 1960 glav, Kar jih ne bo moglo sprejeti pitališče, jih bodo pustili na pitanju pri kmetih.

KZ bodo odkupovali teleta za pitanje po 180-190 din za kg. Pri tem se pojavljajo težave zaradi bližnje hrvaške meje, kjer prepoved o klanju telet ne velja, pa tudi Hrvatje jih odkupujejo dražje — po 240 din za kg. Enake težave ima Poslovna zveza z našimi sosedi zaradi gozdne takse, umetnega osemnjanja in še drugih stvari.

Na Kolpi pri Vinici je začelo 14. junija graditi Turistično oiepsvalno društvo Crnomelj plavalni bazen — kopališče za storo in mlado ter vikend naselje. Delo vodi tehnični štab šestih ljudi, pri gradnji pa po-

Obsirneje bomo o tem še poročali, še zdaj pa valimo na ogled koristne in prepotrebne razstave!

ZA NAŠE ZDRAVJE IN PROTI ZAOSTALOSTI

V nedeljo 7. junija je bila v Novem mestu okrajna skupščina Rdečega križa. V poročilih in razpravi so bila obdelana vsa vprašanja, ki zajemajo delo Rdečega križa. Organizacija ima obsežne naloge, ki pa jih lahko na kratko označimo z enim stavkom: boj za ohranitev zdravja. Ta pa je pri nas hkrati tudi boj za zaostalostjo, lahkovernostjo in starokopitnostjo. Za doseg tega cilja ima RK razna predavanja, pomoči potrebim pa daje podporo. Vzgoja ljudskih množic je težka in napreduje počasi.

pa je opaziti pomanjkljivost, kajti podmladkar, ki okoli 14. leta starosti konča šolo, nima povezave z RK do 18. leta, ko dobi pravico, da postane redni član organizacije. Tu bo treba najti neko rešitev.

BOJ PROTI ALKOHOLIZMU

Boj z alkoholizmom je v našem vinorodnem okraju težak. V poročilu in razpravi je bilo poudarjeno, da starih alkoholikov nima smisla prevzgajati in da se RK niti ne bo bojeval za popolno abstinenco. Pač pa je treba ohraniti mladino pred to boleznijo. Če v šolah je treba navajati učence na sadne sokove in druge brezalkoholne pijače, da jih bodo že zdaj vzljubili, in tudi kasneje piti raje kot alkohol. Velika ovira v tej borbi so seveda visoke cene brezalkoholnih pijač.

gano, da naj v bodoče občinski ljudski odbor vlože še več sredstev v male asanacije, ker le-te precej prispevajo k zdravju vaštanov.

BLAGOVNO POSLOVANJE

Denarna vrednost materiala, ki ga je okr. odbor RK prejel v zadnjih dveh letih za šolske mlečne kuhinje in za zdravstvene ustanove je preko 290 milijonov, kar presega promet marsikaterega majhnega podjetja. Za pravilno shranjevanje tega materiala imajo vsi občinski odbori RK skladišča, ki pa žal vsa ne ustrezajo svojem namenu. Okrajni odbor RK pa ima sam tudi več skladišč.

SE O RDEČEM KRIZU

Rdeči križ je s pomočjo Zaveda za socialno zavarovanje že poslal in še pošilja otroke na okrevanje na Debeli rtič, kjer so dogradili klimatsko okrevališče. Letos pa je dal OLO Novo mesto v upravljanje RK tudi počitniški dom v Pazanu, kamor že pošiljajo otroke na letovanje. Tukaj bodo na okrevanju socialno in zdravstveno ogroženi otroci.

Poudariti je treba še, da bo RK imel tudi pomembno vlogo pri porajajočih se stanovanjskih skupnostih. V sodelovanju s ostalimi odgovornimi organi bo pomagal pri ustanavljanju gospodinskih servisov, mlečnih kuhinj, otroških igrišč in drugega.

Ob zaključku skupščine je bil izvoljen nov plemen, ki bo še naprej delal in skrbel za vzgojo in zdravje naših ljudi.

ČLANSTVO: 21 Odstotkov PREBIVALSTVA

V letu 1957 je bilo v našem okraju vključenih v RK 10.722 članov in 8336 podmladkarjev ali 21 odst. prebivalstva. Po ukinitvi okraja Trbovlje se je ta številka zvišala na 22.540 članov in 13.560 podmladkarjev, kar predstavlja 22 odst. prebivalstva V predpisih o članstvu

MALE ASANACIJE

Za izboljšanje splošnih in zdravstvenih razmer oziroma za odstranitev pomanjkljivosti, kar pomeni beseda »asanacija«, (urejanje kapič, vodnjakov in drugega) je bilo v letu 1954 porabljenih 2.936.000 dinarjev družbenih sredstev. Ta sredstva so iz leta v leto padala in so znašala lani le še nekaj nad 1 milijon dinarjev. V zadnjih dveh letih je bilo asaniiranih 24 objektov, zgrajenih pa 29. Od leta 1954 do danes je bilo v male asanacije vloženih 34,5 milijonov dinarjev. Od te vsote je manj kot 10 milijonov družbenih sredstev, ostalo pa so v raznih oblikah prispevali vaščani. V razpravi je bilo predla-

VZGOJA V ZDRAVSTVO

Iz poročila zdravstveno-vzgojne komisije je bilo videti, da je imela ta komisija v zadnjih dveh letih 263 predavanj, 65 tečajev, 5 seminarjev in 163 filmskih predstav o raku, higieni v kmečki hiši in na vasi, darovanju krvi itd. Tečaje za žensko mladino je obiskovalo nad 790 deklet, tečaje za fante so imeli v okviru predvojaške vzgoje, po tovarnah pa so predavali o higieni dela ter o preprečevanju nezgod in obratnih bolezni.

Največ uspeha je imela komisija pri zdravstveni vzgoji mladine. Otroke je treba učiti tako, da že iz navade store prav. Ni so redki primeri, ko potem do ma opomni otrok starejše: »Tako se ne smeli«.

Pri zdravstveni vzgoji so komisijski precej pomagali prisvetni delavci in zdravniki. V razpravi pa je bilo poudarjeno, da bi pritegnili k zdravstveni

Delegati občinskih organizacij na skupščini

O dosedanjem delu je poročal predsednik okr. odbora RK Ing. Ivo Zobec

PRED IV. KONGRESOM ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE

Drobne iveri - jeklena vez

40-letnico KPJ in SKOJ proslavljamo. Stevilni stari komunisti so nam preko tiska in radia pripovedovali o predvojnem in medvojnem delovanju Partije med ljudstvom. Njeno delovanje ni le v slavni zgodovinski preteklosti. Partija pomeni še vedno našo sedanost in bodočnost. Prihodnji teden bo IV. kongres Zveze komunistov Slovenije. Proslava 40-letnice ustanovitve Partije se za komuniste nadaljuje v izpolnjevanju vsakodnevnih velikih in malih nalog in se združuje s predkongresnimi pripravami. Kaj delajo komunisti v proizvodnji, smo se vprašali tokrat, preden smo šli na pot.

Komunisti Staneta Voglarja in Franja Džurisiča smo spoznali v njihovih delovnih mestih. Oba delata v črnomeljškem Beltu. Črna v obraz, kot vsi ilirski, in zamaščenih rok, sta pripovedovala:

»Naša partijska organizacija šteje 36 članov. Po združitvi, ko je iz male livarne in nekdanje tovarne ušli s pomočjo investicij zrased naš BELT smo začeli, da se kolektiv deli na dva tabora. Komunisti smo s vztrajnim tolačenjem to odpravili. S pomočjo občinskega komiteja smo odpravili tudi medsebojna trenja med vodilnimi uslužbenci. Zaradi nizke storilnosti nismo dosegli proizvodnih planov. Preusmerili smo proizvodnjo. Leta 1937 je bil bruto proizvod enega delavca 875 tisoč dinarjev, lani pa že več kot 1 milijon 400 tisoč dinarjev.

Polproletarci so tudi pri nas težko vprašanje. Ker so med njimi tudi komunisti, smo pričeli najprej pri njih. Ta boj še traja, vemo pa, da ga bomo uspešno zaključili.

Tovariši pripovedujeta. Njun besede so skope. Iz njih diha moč in odločnost, taka, kot je živela v srcih komunistov v času NOB, takrat, ko so komandanti pred bojem šteli naboje in računal, koliko jih sme izstreliti vsak borec.

»Težko vprašanje je beganje delovna sila. Lani je v našo tovarno prišlo in odšlo iz nje 47 odstotkov zaposlenih. V livarni so se menjali vsi delavci. Vzrok so težki pogoji dela. Zato smo predlagali za livarski obrat boljše pogoje. Delavsko samoupravljanje je bilo do lani le neke vrste formalnost.

Leta 1960 mednarodni sejem embalaže

Zvezni odbor za organizacijo mednarodnih sejmov embalaže že resno proučuje možnost, da bi bil naslednji, IV. mednarodni sejem embalaže že v drugi polovici naslednjega leta v Ljubljani. Sejem bi moral biti šele čez dve leti, vendar bo zaradi velikega zanimanja za razne stroje in izdelke na letošnjem III. sejmu verjetno že naslednje leto.

Seminar za mlade komuniste

Petdnevni seminar za 40 mladih komunistov iz vse Bele krajine se bo začel 28. junija v Dijskem domu v Črnomlju. Predavanja bodo taka, da bodo vsi novi člani dobili osnovno znanje, ki ga mora imeti vsak član ZK. Seminar bo organiziral in finansiral Okrajni komitej ZK, ki bo prisrčno tudi predavateljski kader.

Sevniški pionirji na RTV Zagreb

Pionirji osemletke iz Sevnice so združeni v pionirski odredni »Slavo Kladike«. Imajo celo vrsto dejavnosti, ki jih zapolnijo skoraj vse prosti časi. V raznih kroških je vključenih kar 700 pionirjev. Med najpomembnejšimi sekcijami je brez dvoma pionirski pevski zbor, ki ga vidimo na sliki. Ti mladi slavci so v čast 40. obletnice KPJ in SKOJ že uprizorili celovečerni koncert v Sevnici, pretekli četrti teden pa smo jih dopoldan videli zbrane na postaji v Sevnici. »Kom pa, fantje in dekleta!« — »O, mi gremo v Zagreb nastopiti imamo pr. Radio-televizij v Zagrebu.«

Res so bili namenjeni tja, imeli so polne maline volje in poguma, k vsemu temu pa moramo upravičeno pristati tudi precej-

vodstva sindikalne podružnice je komunistov. V tovarni smo komunisti voditelji akcije za varčevanje surovin, mi rešujemo osnovno problematiko v tovarni. Imamo Janez Sorle, ki

munist, je vzgled vsem delavcem v tovarni. Obratovodja kovinskega obrata Leopold Jelenič, tudi komunist, ima pri vseh delavcih velik ugled. Takih primerov je še mnogo. Zdal pripravljamo novo tarifni pravilnik. Za 40-letnico KPJ in SKOJ bomo imeli slavnostni sestanke osnovne organizacije

Zveze komunistov. Sprejeli bomo 6 novih članov, mladih delavcev.

Jože Grgurac, komunist iz »Belokranjke« Črnomelj: »Ko smo pričeli, smo bili komunisti iz podjetja povezani v osnovni organizaciji na terenu. Tam se nismo mogli razviti, nismo mogli govoriti o vprašanjih, ki so bila za nas važna. Čutili smo potrebo po svoji organizaciji in smo jo ustanovili. Danes ima naša partijska organizacija, čeprav je še mlada, položaj v rokah. Delavke čutijo vpliv komunistov. Anica Lakner, komunistka, je med najboljšimi delavkami, tudi druge komunistke so vzgled delavkam. Zaprlost vase, ki nam je škodovala, smo odpravili. Usmerili smo svojo dejavnost v gospodarska vprašanja, ki se porajajo v podjetju. Na sestankih razpravljamo o proizvodnji o normah in drugem.

To so drobne iveri iz življenja in dela komunistov. Ko so govorili, so se njihove besede izgubljale v ropotu strojev. Delavci so prekinjali naš pogovor, ko so prihajali k njim po navo. Te drobne iveri pa so jeklena vez, ki spaja našo preteklost, sedanost in bodočnost. To je Partija, takšna kot jo pojmujemo naši ljudje.

Dolg padlim tovarišem

Obisk pri najboljši organizaciji Zveze borcev v okraju

Ko smo v predmestni šteti lki »Borca« brali, da je senovska organizacija Zveze borcev trenutno najboljša v novomeškem okraju (tudi v bivšem trboveljskem okraju) je bila najboljša, smo menili, da bi tudi v našem tedniku nekoliko opisali delo, dosedanje uspehe pa tudi naloge, ki še čakajo to organizacijo.

Tov. Karl Šterban, predsednik ObLo Senovo, pravi o tej organizaciji: »Blizu 500 članov, kot jih že skoraj šteje celotna občinska organizacija ZB, predstavlja močno politično oporo v družbenih, političnih in gospodarskih organizacijah v občini, v delavskem in družbenem upravljanju, ki je v senovski občini razmeroma močno razgibano. To, da večina bivših borcev, današnjih članov ZB, aktivno posega v politično in družbeno življenje, da se njihov vpliv in beseda močno uveljavlja v gospodarstvu in v delu množičnih organizacij, da niso samo operativci našega družbenega, socialističnega napredka, temveč soustvarjalci, to je dejstvo samo je dober dokaz, da je tudi organizacija močna.«

Tov. Alojz Večko, dolgoletni predsednik ZB na Senovem, pa je povedal: »Seveda je še vedno nekaj ljudi, ki stoje izven organizacije ZB, največkrat iz neutemeljenih razlogov, ali pa se jim prej morda res nismo znali pravilno približati. To so stvari, ki jih je treba še urediti. So pa tudi taki člani, ki iščejo pri organizaciji samo materialne koristi. Vzemimo vas Kostonjek na robu senovske občine. Večina članov se je v tej vasi vkičulo šele lani, ko je brestaniška osnovna organizacija ZB brezplačno delila tekstilne izdelke za svoje člane. Sedaj je pa spet težava s pobiranjem članarine.

Med uspehi, ki jih lahko pripisujemo organizaciji ZB Senovo, je zlasti vzorna srb za 38 otrok padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja, kolikor jih je še ostalo v uku ali šoli. Ta skrb je zlasti v tem, da ti otroci prejemale vse zakonite prejemke, da imajo stalni nadzor in pomoč v učenju, v šoli in doma. V učnih uspehih ti otroci nič ne zaostajajo v primeri z drugimi otroki. Organizacija je skrbela za redne posvetovne sestanke tako z otroki padlih borcev kot njihovimi materami oziroma skrbniki. Takšni sestanki so bili zelo koristni. Kot vsa leta, je tudi lani bilo več otrok na letovanju v okviru okrajnih organizacij.

Med zelo delovnimi je bila tudi komisija za zgodovinsko dejavnost ter komisija, ki je imela nalogo posvečati skrb bolnim članom. Zgodovinska komisija je nadaljevala delo na kroniki tega industrijskega kraja med NOB. Senovski del kronike je v osnovi že gotov, treba ga pa bo še dopolniti, nekatere dogodke iz nedavne zgodovine močneje ilu-

strirati ter zlasti obdelati snov, ki zajema zgodovinski prispevek k tej kroniki za Brestanico. Zbirajo tudi zgodovinsko gradivo, seveda so to le začetki.

Skrb za borce, urejanje njihovih zakonitih pravic, pomoč v bolezni, urejanje vprašan priznanja delovne dobe med NOB — to so bile preostale naloge, ki jih odbori osnovnih organizacij ter obč. odbor ZB niso zanemarjali, temveč jim poveljilo mnogo časa in dela. Spomeniški dejavnosti se je pravi tako posvetila vsa potreba na skrb. Čeprav sedaj se ni moglo uresničiti zamisli, da bi zgradili na Senovem kulturni dom v spomin na padle borce in žrtve tega kraja, svojega narča ZB še ni opustila.

Tudi v drugem delu, kot je organizacija proslav, sodejavnice z ostalimi organizacijami ZB, je senovska ZB pokazala vso potrebno aktivnost.

Ze na prvi seji po občnem zboru so si novoizvoljeni odborniki zadali nove naloge, med katerimi je poglavna ta, da še boš vneto delajo na področju vseh 7 komisij, ki so pri občinskem odboru Zveze borcev. V delu komisij so tudi zajete vse glavne naloge, ki čakajo organizacijo. Ze na občnem zboru so sklenili, da bodo vključili v članstvo še one, ki stoje izven nje, zlasti pa bodo letos, ko proslavljamo 40-letnico ZKJ, pomagali, da se čimveč bivših borcev, ki doslej še niso vključeni v ZK, sprejme v to, za nas najčistnejšo organizacijo.

Na kraju še povejmo, da sta bila na občnem zboru te občinske organizacije javno pohvaljena za požrtvovalno delo pri vzgojnih in drugih vprašanih otrok padlih borcev tovarišica Desanka Koželjeva, predsednica komisije za otroke padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja, ter Alojz Večko. Oba sta prejela lični diplomi za svoj trud in delo.

Popoldan smo jih lahko videli v kinu, zvečer pa so se skupno zbirali pri predstavi operete »Pri bellem kronjaku«. Velik, celodnevni napor je bil s tem združen, zaslužen priznanje za celoletni trud na vajah in nagrada za pripravo pa sta tudi bila primerna. Naj jim bo ta uspeh še večja izpodoba za nadaljnje delo, saj je nastop v RTV Zagreb resnično priznanje, ki ga niso zlepa deležni taki amaterski zbori. Ostal jim bo še dolgo v spominu K uspešnem nastopu jim čestita tudi Dolenjski list!

Raven in Vrben, hidrocentrali, ki sta sestavni del mavrovskega hidro sistema, bosta začeli v kratkem poskusno obratovati. Ta dva nova vira električne energije bosta dala na leto kakih 25 milijonov kWh letno.

KOMISIJA ZA PROGRAM PROSLAVE NA LISCI

Je pričela delati in so že znani prvi osnutki te velike manifestacije v občini Sevnica. Računajo na visok učinek, v programu pa so v glavnem otvoritev ceste na Lisco, veliko zborovanje s kulturnim sporedom in odkritje spominske plošče. Računajo na udeležbo Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane, pihalne godbe železničarjev iz Zidanega mosta, pionirske pevškega zbora iz Sevnice in vokalnega okteta iz Loke pri Zidanem mostu. Pri sestavi programa so upoštevali, da bo to razen zbora mladine v Podstenicah edina velika proslava v počastitev 40. obletnice KPJ in SKOJ, ki bo presegala meje občine in okraja. Priljubljena planinska postojanka in znaan kraj iz časov narodnoosvobodilne vojne bo tako po dolgem času prizorišče snidenja starih borcev, ki so se pe hribih med Sotlo, Savo, Savinjo in Vogljamu borili in krvavili za našo svobodo. Lisca se neposredno tudi dotika slavne poti XIV. divizije na pohodu na Stajersko.

1919-1959

Spomenik žrtvam ustaškega pokolja

Prisjeka je majhna vasica pri Zumberku v Gorjancih, kjer danes ljudje pridno opravljajo svoja vsakdanja dela. Predzadnji nedeljo pa so prebivalci te vasi sprejeli in pozdravili mnoge tistih partizanskih borcev, ki so jim v vojnih letih nudili varna zatočišča. V tej vasi je bila leta 1942 skrita tudi partizanska bolnica, kjer so se zdravili težki ranjenci I. krškega odreda in Gorjanskega bataljona. Partizansko bolnico je vodil zdravnik dr. Ivan Pintarič, njegov pomočnik pa je bil znani brežiški zdravnik dr. Stanko Černelc. Ob sta bila pripravljena, da so ranjenci tu dobro skrity in zavarovani pred sovražnikom, posebno še, ker v vasi ni bilo izdajalca.

Toda vaj roške ofenzive je zajel tudi hrvaški del Gorjancev. Tam so Italijanom pomagali Pavelčević ustaši. Ti so preko takratnega nemškega ozemlja iz Krškega polja pri Cerkljah vdrlj v Gorjance partizansko za hrbet in se 14. sept. 1942 iznenada približali partizanski bolnici v Prisjeki pri Zumberaku. Pri bolnikih je bil takrat zdravnik dr. Černelc z dvema sanitetskima pomočnikoma. Ustaši so se bližali bolnici, toda bili so preobčleni kot partizani s partizanskimi znaki. Zdravnik Černelc je zato šel preobčlenim ustašem, ki so navidez nosili s seboj tudi ranjence, nasproti, misleč, da so res partizani. Tako so lahko ustaši v bolnico ušli 18 težko ranjenih partizanov, zdravnika dr. Černelca in sanitetska pomočnika Milana in Marjo Gvozdanovič. Vse ranjene borce so ustaški banditi na zverinski način pomorili, zdravniško osebo pa so odpeljali s seboj in so jih v svoji besni in onemogli maščevalnosti čez nekaj dni ustrelili. Iz bolnice so se srečno rešili le raže ranjeni partizani, med njimi narodni heroj Stane Semič-Daki.

Na grobu teh ustaških žrtve so predzadnji nedeljo odkrili lep nagrobni spomenik, ki sta ga postavila občinska odbora ZB iz Samobora in Krškega v okviru proslav 40-letnice KPJ. Spominjske svečanosti ob odkritju spomenika se je udeležilo precej gorjanskih borcev iz Slovenije in Hrvaške ter mnogo hrvaškega in slovenskega prebivalstva. Zbranim so govorili o svojih spominih na krvavo septembrsko tragedijo leta 1942 preživeli borci Gorjanskih partizanskih enot; Dragutin Buric, kot predstavnik občinskega odbora ZB Samobor, ter članica CK SKH in zvezna ljudska poslanka Milka Kufrija.

ki smo jih v okraju pred nedavnim zaključili, so pokazala, da je prav to področje dela za vse komuniste zelo velikega pomena.

»Prav, pa nam povejte kaj o tem.«

»Naša mladina je v začetnih dveh letih nedvomno naredila velik korak naprej. Mnogi sinstorili za njeno politično-ideološko vzgojo, za vključevanje mladine v družbene organizacije, posebno v SZDL, in dosegli lepe uspehe pri delu v vaško mladino. Organizirali smo študij programskih načrtov in statuta LMSJ v vseh aktivnih

Na obisku pri sosedovih

Mladinski aktiv »KRKE« uspešno tekmuje v počastitev IV. kongresa ZKS

V zgodnjih jutranjih urah smo večkrat videli skupine mladih deklet. Ko so odhajale akoci vrata novomeške tovarne zdravil. Čas smo v oknu nasproti našega uzrli obrazek v bel halji — vedeli smo, da so to delavke v tej tovarni, kaj več pa ne. Sosedje smo, pa se nismo poznali. Pretekli teden smo jih obiskali, da bi nam kaj povedale o svojem delu in življenju.

Ze pri vzhodu smo vprašali, če lahko govorimo s katero od deklet, ki tu delajo.

»A, narobe se zanimate za našo mladinsko organizacijo! Bomo takoj poklicali predsednico.«

In res. Se dovoljenje sefa proizvodnje, da jo smemo malo zmotiti od dela, in prišla je.

»Vz sem Marija Gorencova, predsednica aktivna LMS. Kaj pa želite?«

»Radi bi vedeli, kaj vas aktiv dela in kako živite v tej tovarni mladi ljudje.« Friv nit v zadregi in vsa večela nam je začela pravit:

»Naš aktiv šteje 136 članov. Je eden najmočnejših v Novem mestu. Na sestankih, ki jih imamo enkrat mesečno, obravnavamo mladinsko problematiko. Sedaj bomo začeli tudi s poltičnimi predavanji. Tudi mi tekmujejo z ostalo mladino v počastitev kongresa ZKS. Ustanovili smo Društvo prijateljev narave, ki bo prirejalo izlete. Tam se bomo seznanili z zdravilnimi zelišči, kar nam bo koristilo pri vsakdanjem delu v tovarni. Sportno se ne udeležujemo, pač pa imamo močno in dobro igralsko skupino.«

Marija Gorenc in Marijan Kožuh: »Zdal bomo začeli tudi s političnimi predavanji. Vodstvo podjetja aktivu vsestransko pomaga«

Pionirji osemletke iz Sevnice so združeni v pionirski odredni »Slavo Kladike«. Imajo celo vrsto dejavnosti, ki jih zapolnijo skoraj vse prosti časi.

stavili našemu kolektivu na odru v Briljuno. Ko smo videli, da je bilo občinstvo zadovoljno z igrjo, smo sklenili ji tudi po vaseh, med vaško mladino. Tako smo »ostavali že v Otočcu, Stopičah, Malem Slavinu, Dobriču in Smarjeti. V načrtu imamo še predstavo v Mirni peči.«

»Kako se vadite, kaj imate vaje, kdo plača prevoze?« Verjetno imate pri tem dosti težav.

»Tečaj pri nas ni. Vodstvo tovarne nam zelo pomaga v vseh ozirih. Če potrebujemo kamion za prevoz kulis, ga dobimo. Če ima-

In še in še je govoril o načrtih za prihodnost. Prav tako predsednica. Prijeto presenečenje smo bili nad vsem, kar smo slišali. Posebno pa nas je presenetila njihova prizadevanost tako za samo delo in napredke tovarne kot za uspeh mladinskega aktivna.

Ti mladi ljudje res z veseljem »pravljajo svoje vsakdanje delo, s katerim si služijo kruh in videli je, da jim je tovarna drugi dom, v katerem ni prostora le za delo, temveč tudi za zabavo in kulturno udeleževanje.

Dolenjska založba in njeni načrti

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je 11. maja letos na skupni seji okrajnega zbora in zbora proizvajalcev sprejel odlok o ustanovitvi podjetja Dolenjska založba. To je vsekakor pomembno dejanje ne samo za področje našega okraja, ampak tudi za vso Dolenjsko. V zvezi z namenom in pomenom te založbe smo zastavili nekaj vprašanj v. d. direktorja Dolenjske založbe, književniku Severinu Šaliju.

Založniška dejavnost v Sloveniji je močno razvita in na lepi višini. Gotovo so bili tehnični vzroki za ustanovitve posebne založbe na Dolenjskem? Kaj sodiš o tem?

Okrajni ljudski odbor je vsekakor imel močne pobude in pretehtane vzroke, ko je ustanovil Dolenjsko založbo. Menim, da je to ustanovitve narekovalo zlasti dvojice: prvič stara založniška tradicija na Dolenjskem, zlasti v Novem mestu (spominimo se le nekdanjega Krajača), ki jo je bila po zadnji vojni oziroma pred nekaj leti nekoliko obnovila Trdinova knjižnica pri okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev. In drugič: gospodarstvo Dolenjske in Spod. Posavsja se je začelo lepo in hitro razvijati, zato je prav, da ne bi zaostala za gospodarskim razvojem tudi kulturna dejavnost Dolenjske, pokrajine, ki ima v našem splošnem kulturnem življenju v preteklosti tako velik pomen. In gotovo je med zelo pomembnimi osnovami za kulturni razvoj Dolenjske tudi založba. Naj poudarim, da ni namen ustanovitve, torej OLO, da bi med raznimi založbami dobili le še eno novo založbo na Slovenskem, ampak, da hoče biti to in prvenstveno mora biti — dolenjska založba, kar pomeni izdajanje del — leposlovnih, zgodovinskih, etnografskih, tehničnih itd. — ki zadevajo prav to področje naše domovine, dasi ta "dolenjski okvir" založbe ne sme biti in tudi ne bi smelo biti zamejen ali morebiti celo zaprt samo vase.

Kaj pa tako imenovana "programska politika" Dolenjske založbe? In njena najbližja založniška dejavnost? Je to šele v načrtu ali bo morebiti že kmalu kaj izšlo?

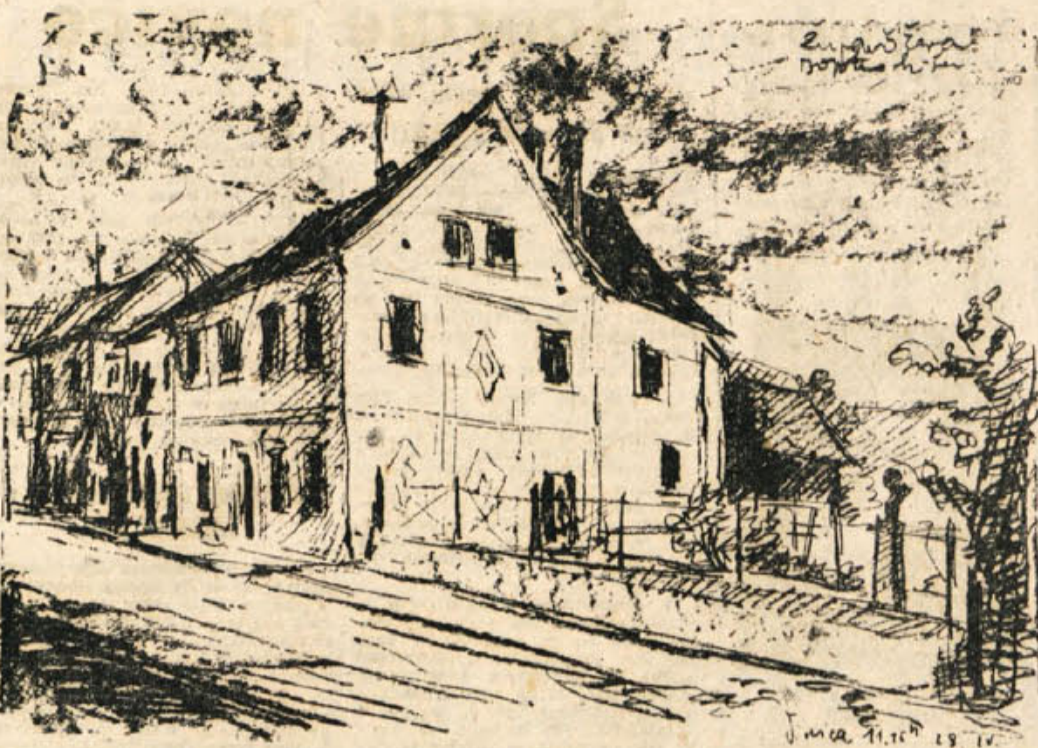
Založba, ki je ustanovljena, mora seveda takoj začeti delati. Kajti to je njen namen, takojšnja dejavnost pa seveda narekujejo tudi ekonomski razlogi. Široko založniško programsko politiko sem že omenil: izdajanje del, ki zadevajo predvsem Dolenjsko, ali takih, ki so jih napisali in jih bodo domačin. Sem sodi leposlovno ustvarjanje, zgodovina Dolenjske (stara in NOB), gospodarske razprave pa zemljepisne, etnografske in podobne študije. Zlasti bo treba pisati in izdajati pripomočke za pouk domačanstva, s sodobnimi izsledki in podatki in seveda po sodobni metodi. Kajti Dolenjska se ne razvija le gospodarsko, tudi njen "duhovni obraz" se spreminja in se spreminja na temeljih naše ljudske revolucije in v skladu z našo socialistično stvarnostjo. Precej teh stvari je že v pripravi. Glede najbližje dejavnosti Dolenjske založbe pa naj omenim to, kar bo izšlo že letos: partizanske novele pesnika in pripovednika Mirana Jarca, ki je padel v Rogu. To izdajo bo uredil in napisal uvod domaćin, že znani mladi literarni kritik Marjan Brezovar. Knjižka, naslov še ni določen, sicer ne bo zajetna, bomo jo pa lepo izdali. Za zunanjo in notranjo ilustracijo opremo smo zaprosili Jarčevega prijatelja akad. slikarja Božidarja Jakca. To delo gre v kratkem v tiskarno. Za Miranov Jarcem, prav tako že letos, bo izšlo delo univ. prof. dr. Metoda Milkuža: Zgodovina NOB na Dolenjskem. Mislim, da ni treba posebej poudarjati velikega pomena te knjige, ki bo prvič strnjeno zajela in obravnavala borbo in boje partizanov na Dolenjskem. Ti dve deli bosta prvi knjizi dar Dolenjske založbe. Vsekakor bo lep in upam, da tudi lepo sprejet. Naslove nadaljnjih izdaj pa kasneje, ko bodo dela dokončno pripravljena in sprejeta.

Trenutno sva pri založbi dva: jaz in tov. Ložarjeva kot književnica. Imamo pa 14-članski založniški svet, ki si je na svoji zadnji seji izvolil za predsednika tov. Franca Setinca, častnikarja v Novem mestu. Uverjen sem, da bo ta močan in dobro pretehtan založniški svet založbi v izredno oporo v uresničevanju njenega programa in pri jadrnanju "čez skale in brzice" raznovrstnih težav.

No, za konec pa še tvoje povsem osebno mnenje in želja glede Dolenjske založbe.

Ker založništvo kolikor toliko poznam, sem bil ob ustanovitvi posebne založbe na Dolenjskem precej skeptičen, skeptičen namreč strogo "privatno". Kajti kot kulturni delavec in Dolenjec sem bil tega novega in potrebnega poganj-

ka na kulturnem drevesu naše Dolenjske prav vesel in ko smo postavili za v. d. direktorja Dolenjske založbe, sem obe svoji mnenji lepo združil. Naj se ob tej priložnosti zahvalim za zaupanje. Ko se bo založba razvila, bodo morale poprijeti pač spretnje roke, jaz bi založbo sedaj na začetku le rad pomagal postaviti na noge, kolikor bo moja pomoč uspešna v sklopu prizadevanja vseh drugih. Želim, da bi se Dolenjska založba v korist Dolenjske res lepo razvila in imela dolgo življenje. In da bomo imeli vsi trdno spoznanje in zavest: založbo imamo ne zato, da imamo na Dolenjskem ali v Novem mestu še eno stvar več, ampak zato, ker to terja kulturni razvoj na Dolenjskem in njena socialistična stvarnost. Iz tega spoznanja na sledi, da pomoč založbi ne bo vržena v veter, temveč se bo obrestovala in rodila sad.

MILAN BATISTA: Zupančičeva rojstna hiša na Vinici — 1959 (iz Gorjupove galerije v Kostanjevici na Krki)

PESNIKOV NAROD JE SVOBODEN

Pred nedavnim je bil v Kostanjevici Milan Batista, akademski slikar. Prepoznal je Dolenjsko in Belo krajino. Obiskal je Zupančičevo rojstno hišo in jo narisal. Potem je bil v naši galeriji in ob odhodu poklonil svoje delo naši zbirki.

Zdaj je ta slika pred menoj in pred menoj so se ustavila leta. Deset jih je po številu, deset od tistega dne, ko je v Ljubljani za vselej umolknil naš veliki pesnik, slovenski ljudski umetnik — OTON ZUPANČIČ. Gledam sliko in pesnikovo pomrtno masko, ki mi jo je nekaj dni po 11. juniju 1949 poklonila pesnikova vdova Ani.

Gledam in strmim! Tu rojstna hiša — tam pesnikov moik. Tu rojstvo — tam smrt! Da: rojstvo — smrt! Vmes je pomišljaj!

Kakšen je ta pomišljaj? Večen ali minljiv?

Odgovor je en sam: VEČEN!

Gledam hišo, kjer se je vžgala iskra tega velikega žitljenja in gledam spokojni pesnikov obraz. Vidim travo, po kateri so hodile bose pesnikove nožice in gledam obraz, ki so ga misli razrile v težki in dolgi tlaki slovenstva.

Pred menoj so se ustavila leta; deset od tistega dne, ko je za vselej umolknil. Pomišljaj je ostal, nič ga niso okrušila leta, zakaj v njem je vžgan večni prometejski ogenj umetniškega ustvarjanja, v njem gori ogenj narodovega učitelja in vodnika. Zato bežite leta! Pesnikov narod je svoboden in zna reševati uganko žitljenja!

Lado Smrekar

40 let KPJ

(Razstava v Dolenjskem muzeju od 8. 6. do 20. 7. 1959)

Razstava STIRIDESET LET KPJ je že druga razstava v jubilejnem letu Partije v Dolenjskem muzeju. Organiziral jo je Okrajni odbor za proslavo 40-letnice KPJ s sodelovanjem Dolenjskega muzeja in študijske knjižnice Mirana Jarca. S fotografijami, s ustrezno literaturo, zemljevidi, napisli, listinami in s fotokopijami le-teh je kronološko prikazano delo Komunistične partije Jugoslavije od njenega nastanka leta 1919 preko težavnih, a plodnih ilegalnih let do zmage, in pa njen delež pri uditviti socializma v povojnih letih.

Gradivo je razvrščeno po panojih v osrednji dvorani Dolenjskega muzeja, v razstavo pa sta vključena in primerno izpopolnjena tudi dva stalna razstavna prostora, ki prikazuje časa narodnosvobodilne borbe na Dolenjskem.

Prvi pano predstavlja znanstvene utemeljitelj komunizma — Marxa, Engelsa in Lenina; napis pa pove, v kakšnem vzdušju se je rodila naša Partija: »Na trdnih osnovah delavskega gibanja v jugoslovanskih deželah in pod močnim vplivom oktobrske revolucije 1917, po polomu osvojenega Avstro-Ogrskega 1918, za časa obstoja Madžarske sovjetke republike, Bavarske sovjetke republike 1919, ko je na domačih tleh nastalo revolucionarno vrenje, se je v Jugoslaviji 1919 rodila KPJ, članica III. komunistične internacionale.«

Nadalje so zabeleženi prvi komunistični nastopi v Sloveniji: v juliju 1919. leta izide »Baklja«, prvi slovenski komunistični list; »Demokracija« izjavlja v avgustu istega leta: »Stopamo na pot komunizma!« V naslednjem letu meseca aprila nam fotografija že prikazuje prvi kongres slovenskih komunistov v Svicarji v Tivoliju. Okrepi se socialistični in kuministični tisk. (»Rdeči prapor«, »Ujedinjenje«, »Delo«). Slovensko ljudstvo izvede pod vodstvom Komunistične partije generalni štrajk, največjo manifestacijo te vrste, ki je zvezana s krvavim pokolom na Zaloški cesti v Ljubljani. V tem letu postane KPJ relativno ena najmočnejših strank v Evropi (Vukovarski kongres), a je z Obznanom 29. decembra 1920 prepovedana, kakor so prepovedani tudi Rdeči sindikati in organizacija SKOJ. Dokumenti iz ilegalne dejavnosti Partije so na razstavi precej zastopani, kakor so prikazane tudi njene legalne oblike v dvajsetih letih: številni listi (Delavske novice, Proletarska mladina, Glas svobode, Delavsko kmetijski list, Enotnost, Zapski delavsko kmetijske matice); knjige in brošure (Lenin), stavke in ustanovitve neodvisne delavske stranke Jugoslavije.

V letih 1927-28 se Partija okrepi. — Pri volitvah dobi veliko število glasov kljub ilegalnemu stanju in s tem manjši možnosti propagande. Sledi boj KPJ z vojaško fašistično diktaturo, nasilje šestjanuarske diktature, aretacije, procesi proti komunistom, obsodbe in robitja komunistov. Arretirana sta tudi Boris Kidrič in Edvard Kardelj. Djuro Djakovič in Hečimovič sta zverinsko umorjena.

Ko prideta ob koncu leta 1930 oziroma v začetku 1931 Edvard Kardelj in Boris Kidrič iz zapora, prevzameta vodilno vlogo pri obnavljanju Komunistične partije Slovenije. Boris Kidrič in Tone Tomšič delata predvsem na ljubljanski univerzi pri organizaciji intelektualne mladine.

Leta 1931 do 1934 označujejo velike stavke delavcev v revirjih in tovarnah kot odraz splošne ekonomske krize; demonstracije in stavke na univerzi proti diktaturi in nacionalnemu zatiranju. Tone Tomšič je za vedno izključen z univerze. 5. oktobra 1934 prične izhajati Ljudska pravica (Miško Kranjec).

Aprila 1937 je organiziran ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije na Čebinovem, ki ga na naši razstavi prikazuje znana Kosova upodobitev. Leto 1939 nam da Spersnovo (Kardeljevo) delo Razvoj slovenskega narodnega vprašanja, ki je najtemeljitejša, v marksističnem duhu napisana slovenska razprava tistega časa. Tu smo že na pragu vojne. Partija poveže vse demokratične sile v državi in je edina organizacija, ki je ob polomu stare Jugoslavije leta 1941 bila sposobna pravilno voditi ljudstvo. Oborožena vstaja našega naroda pod vodstvom KPJ je kot stalni razstavni oddelek Dolenjskega muzeja precej podrobno prikazana. V povojnem življenju Partije so zabeleženi le poglavitni dogodki.

Posebna pozornost je na razstavi posvečena komunistični organizaciji v Novem mestu in na Dolenjskem. Originalni dokumenti govore o ustanovitvi krajevne komunistične organizacije 26. julija 1920, o debatnih večerih in predavanjih. Uradni odlok z dne 1. februarja 1921 pa prikazuje njeno razpustitev. Podčrtani so tudi dogodki iz revolucionarnega gibanja delavcev in kmetov v ostalih krajih na Dolenjskem: kmetje občine Šmihel-Stopiče prevzamejo 27. decembra 1918 oblast, upor na Vinici spomladi 1919, skoraj istočasni upor v Kostanjevici, praznovanje 1. maja 1919 v Novem mestu, volilni boji itd.

Dokaj obsežno je zastopana tudi marksistična literatura, ki je služila za študij novomeškimi komunistom po letu 1930 in je bila zaplenjena v stanovanju Srečka Prežlja. Obilo tega študijskega materiala novomeške ilegalne celice tik pred vojno je bilo raznoznane v Sokolski knjižnici v Novem mestu.

Dokumentacija o delu komunistične organizacije v Novem mestu po letu 1937, ko so njen sedež prenesli v Dolenjske Toplice, je precej pomanjkljiva. Tako ni skoraj nobenih podatkov o delu Vinka Kristana, Vilme Baebler-Pirkovičeve, Leona Kosmača, Dušana Jereba in drugih. Ob tej priložnosti prosimo vsakogar, ki ve kaj o življenju Komunistične partije na področju Novega mesta v tem obdobju in hrani kakšne dokumente, da te sporoči Dolenjskemu muzeju oziroma organizatorju razstave (Okrajni odbor za proslavo 40-letnice KPJ v Novem mestu). Tako se bodo zmanjšale pomanjkljivosti razstave in se bo izpopolnilo gradivo o delu novomeške komunistične organizacije. Nekatera poročila o preiskavah proti mladim komunistom v Novem mestu pred izbruhom vojne pa so spet na razpolago (Kristan, Baeblerjeva, Šilih, Germ).

Razstava Stirideset let Komunistične partije Jugoslavije v Dolenjskem muzeju je skromna. Skuša prikazati glavne dogodke v 40-letnem življenju KPJ s posebnim poudarkom na slovenske in domače dolenjske dogodke. Ta razmeroma kratek čas pa je bil tako razgiban in poln, da razstavo kljub sumarnemu značaju odkljuje precej zanimivih dokumentov, zanimivih za tistega, ki je ta čas sam doživljal, kot tudi mladega človeka, saj današnji čas korenini v tej preteklosti.

Danica Zupančič

OPERA V KOSTANJEVICI

V nedeljo, 21. junija, ob štirih popoldne bo v Kostanjevici na Krki slovesen zaključek kulturne sezone. Ob tej priložnosti bodo prvaki ljubljanske Opere uprizarili komično or. v treh dejanjih »DON PASQUALE«. Ta ljubka komedija italijanskega mojstra Gaetana Donizettija bo vedno vedno vsakogar zadovoljila. V naslovnih vlogi bo nastopil letošnji Prešernov nagradjenec LADKO KOROŠEC ki ga naše občinstvo že pozna po mešetariju v Prodani nevesti in Don Bartolu v Seviljskem brivcu. Pri tej predstavi nam bo pokazal starega samca Pasquala, ki bi se kljub visoki starosti končno vendarle rad oženil. Prebrisano mlado vdovico Norino bo oblikovala sopranistka SONJA HOČEVARJEVA, ki jo prav tako poznamo po vlogi Rozine v Seviljskem brivcu. Prešernega Pasqualevega nečaka, ki s svojim ostarelim stricem tekmuje, nam bo prikazal tenorist JANEZ LIPUŠČEK, zdravnik dr. Malatesta baritonist MARCEL OSTASEVSKI. Komedija se godi v Rimu. Na predstavi sodeluje tudi ZDENKA LUKEC — CARJEVA.

Don Pasquale bo izveden v Domu kulture. Vstopnice bodo

tembra, ko se je sezona pričela, pa do letošnjega 30. junija, se je v Kostanjevici izvrstilo 12 dramskih in 3 operne premiere, šest koncertov, tri godbe na pihala, tri baletne in folklorne predstave, en literarni in trije zabavni večeri, trije večeri umetniške besede, razen stalne Gorjupove galerije, na je lahko videl vsak Kostanjevčan še pet različnih razstav. Tako je Kostanjevica imela povprečno sliherni teden v sezoni po en kulturni dogodek, razen tega pa je uprava Doma kulture poskrbela še za tri filmske predstave na teden. Ogromno delo, ki ga je s tem opravilo Prosvetno društvo »LOJZE KOSAK« je s tem sicer zaključeno, vendar poteka zaključek že v znamenju vsestranskih priprav za novo sezono, tako da bo do 1. septembra pripravljen že celoten program prihodišne sezone.

K slovesnemu zaključku vabimo kar največ občinstva. Ob kvalitetnem in burkasto razpočenem »DON PASQUALE« bo našel vsakdo umetniški užitek in bo veselo razgiban zapuščal kostanjevski Dom kulture, ki je letos povsem opravičil svoj

obsto. Dober obisk in lep sprejem je največje in edino zadovoljenje prirediteljem, ki skozi vse leto z ogromnimi žrtvami pripravljajo in skrbijo za svoje občinstvo, za njegovo vzgojo, izobrazbo in razvedrilo.

Letošnji Prešernov nagradjenec, basist Ladko Korošec

Sopranistka Sonja Hočvarjeva

Mlada godba uspešno nastopa

Kolektiv tovarne celuloze in papirja lepo podpira razvoj svoje sindikalne godbe, ki ima v 3. letu obstoja za sabo že nad 50 javnih nastopov

Amaterska delavnost je marsikje v Sloveniji že lepo razvita. Premalo pa zveemo o tem iz naših časopisov. Ali je to skromnost društva ali pa premalo dopisovanja v časnike. Nekaj podobnega je s sindikalno godbo v Vidmu. Ko so jo leta 1956 ustanovili, je bilo obilo težav. Godbenikov kandidatov je bilo dovolj, toda

brez učitelja-kapelnika godba ne gre. Sindikalna podružnica tovarne celuloze je uspela dobiti primernega in dobrega kapelnika, v katerega so godbeniki dobili vse zaupanje. Tudi odbor, ki so ga člani izvolili, je bil delaven. Poročilo na letošnjem obnem zboru je pokazalo, da se je odbor vsaj enkrat na mesec trudil na se-

jah sproti odpravljati težave. Učenci so v dveh letih vložili več kot 10 tisoč ur v godbeni pouk. Danes se godba lepo uveljavlja na raznih proslavah in poslušalci so z njo zadovoljni. Godbeniki so že vsi prosti vojaščinje in uslužbeni v enem podjetju. Pomišljaj je treba, da nihče med njimi ni poznal pred tremi leti niti not, danes imajo pa že preko 50 nastopov doma in v okolici. Vsi, ki so se udeležili letošnje proslave 40-letnice KP, želijo sindikalni godbi na Vidmu še veliko uspehov!

Rudi Umek

Tenorist Janez Lipušček

v predprodaji v trgovskem podjetju RESA (bivša trgovina kmetijske zadrugel). Rezervacije sprejemajo tudi na telefonski številki 18.

To bo 45. prireditve kulturne sezone 1958-59 v Kostanjevici. V razdobju od lanskega 1. sep-

VAJENISKA SOLA RAZNIH STROK V NOVI MESTU

namerava v novo šolsko poslopje vzdati spominsko ploščo vsem v NOB padlim mošтром, pomočnikom in vajencem, ki so obiskovali to šolo. Svoje oziroma znanice prosimo, da javijo upravitelstvu šole ime in priimek, rojstne podatke, leto smrti, enoto, v kateri je pokojnik nazadnje bil ter kraj, kjer je padel. Prav tako prosimo upravitelstvo, da pošlje svoici oz. znancaj take podatke tudi za žrtve fašističnega nasilja.

145 maturantov pred komisijami

Tre dni dajejo obračune naši srednješolci; pridružili so se jim tudi nekateri privatisti, ki so z zasebnim študijem dosegli potrebno znanje. Telefonično smo prosili vodstva popolnih srednjih šol v okraju, da so nam dala naslednje podatke:

Gimnazija Brežice: 54 maturantov, med njimi 11 privatistov. Predsednik izpitne komisije je prof. Franc Tonin okrajni prosvetni inšpektor iz Ljubljane.

Gimnazija Črnomelj: 15 maturantov; izpitno komisijo vodi prof. Nada Malerič, profesorica kemije na VPS Ljubljana.

Gimnazija Novo mesto: 30 maturantov; predsednica izpitne komisije je Zorka Peršič, direktorica Mladinske knjige Ljubljana.

Učiteljskega Novo mesto: kombinirana matura — 20 dijakov iz 4. letnika in 26 dijakov iz 5. letnika. Predsednik izpitne komisije je prof. Stane Mihelič, republikanski inšpektor za slovenski jezik, Ljubljana.

Maturantom in izpitnim komisijam želimo uspešno delo in

Gostje ogledujejo razstavno gradivo v prostorih Dolenjskega muzeja

28. junija v Novem mestu: ELANOV NOGOMETNI POKALNI TURNIR

Elanovo nogometna enotnost je uspešno zaključila tekmovalno v II. razredu ljubljanske podzvezne in se kot prvak uvrstila v I. razred. Da bi izpolnila praznino, ki je nastala po končanem tekmovalstvu v ligi, se je Elanovo vodstvo odločilo, da pripravi več zanimivih nogometnih tekem. V nedeljo bo v Novem mestu gostovala ekipa iz Brezic, ki tekmuje v Celjski podzvezi, naslednjo nedeljo pa bo v Novem mestu velik pokalni turnir, na katerega sta razen lanskega zmagovalca - Garnizonovo mesto, vabljena tudi Partizan Kočevje in Erno-maljska »Bela krajina«, seveda pa bo nastopilo tudi domače Elanovo moštvo. Turnir bo zanimiv in prav gotovo vreden obiska. tm.

Lepi uspehi AMD Sevnica

Avtomoto društvo Sevnica je priredilo 7. junija 1959 avto-motociklistično ocenjevalno vožnjo na relaciji, dolgi 30 km, s startom v Sevnici preko Studenca, Rake, Bučke, Skočjana Mokronoga, Tržišča, s ciljem na Malkovcu. Proga je bila razdeljena v 5 etap: I. Sevnica-Raka, II. Raka-Skočjan

5. julija - nastop v Semiču

TVD PARTIZAN v Semiču se mrazilo pripravila na sektorski nastop, ki bo 5. julija v Semiču. Sodelovali bodo mladinci iz Semiča, šolska mladina, mladinke LEV-Vrtača itd. Pomirke pa se bodo udeležile tudi zveznega zleta v Beogradu. Osem jih je že nastopilo na sektorskem zletu 7. junija v Metliki. Pričakujemo, da se bo s temi nastopi delo PARTIZANA v Semiču precej poživilo, saj imamo v ta namen pripravljeno lepo urejeno telovadnico. D.

jan. III. Skočjan - Mokronog, IV. Mokronog - Tržišče in V. Tržišče - Malkovec. Ocenjevalne vožnje se je udeležilo 70 tekmovalcev, od tega 5 avtomobilistov. 22 težkih motorjev, 17 lahkih motorjev in 23 mopederov. Pričetek je bil ob 9. uri pred ObLO v Sevnici, odkoder so tekmovalci startali, v presledku dveh minut cilj je bil na Malkovcu, pred spomenikom padlih borcev. Prvi je startal avtor, ki je nosil na pokrivaku motorja venec AMD Sevnica, katerega so tekmovalci po končani vožnji položili na spomenik padlih borcev. V tekmovalstvu so sodelovali tudi člani AMD Rače in Brestanica.

- OGLAS
● V DOLENSKEM LISTU
● SIGUREN USPEH!

neval, s kazenskimi točkami; vozač, ki je imel najmanj kazenskih točk, je bil zmagovalec. Ocenjevalna komisija je na podlagi polni karti tekmovalce ugotovljala kazenske točke posameznikov in ugotovila, da so dosegli prva tri mesta: tekmovalci z motocicli »TOMOS« 250 cm Milan JERAJ uslužbenec TNZ Novo mesto, brez kazenskih točk; drugo mesto je dosegel z mopedom Erika AVSEČ, uslužbenec podjetja »Borovo« (s. k. l.) iz Sevnice, tretje mesto pa so dosegli trije tekmovalci z 10 kazenskimi točkami: žreb je doletel Antona RUPERJA, uslužbenca GPZ Sevnica, ki je tekmoval z mopedom.

Po končanem tekmovalstvu so bile razdeljene nagrade. O pomeni tekmovalstva in sodelovanja v AMD je govoril tovariš predsednik društva Božo STOJČI, ki je podelil tudi nagrade. V zadrujni kleti na Malkovcu je bila prirejena zalednja za tekmovalce, da se jim da po letos še več tekmoval. Sklepe seje odbora AMD Sevnica je, da bo letos še več tekmoval: slov na listico, svojnaja in neznanu smer, spretnostne vožnje itd. Društvo bo priredilo tudi izlete na mednarodne športne prireditve v Crikvenico, Opafino in na Ljubelj.

AMD Sevnica je v zadnjem času zelo aktivno in dokončuje gradnjo svojih lastnih prostorov in garaž, katere je zgradilo z lastnimi sredstvi, s podporo našega šolskega društva. Ciljni so izdelali in ožigali nad 40.000 kosov zidne opeke.

Športne novice

Atletinje na 1. mestu, atletski na 5. mestu v FLRI!

Pred pričetkom tekmovalstva v zvezni atletski ligi - »B« programa, smo napovedali dober plasman obema novomeškima ekipama. Naša predvidevanja so se uresničila. Novomeška ženska ekipa je brez prave konkurence in je po prvem kolu zvezne lige na prvem mestu z velikim naskokom pred ostalimi ekipami. V ligi tekmuje 13 ekip, vrstni red po prvem kolu pa je naslednji:

1. Partizan Novo mesto 7.922 točk, 2. Triglav Kranj 6.239 točk, 3. »Bosna« Sarajevo 4.708, 4. »Cuprija« Cuprija 4.514, 5. Branik Maribor 4.392 točk, sledijo pa še Senja 4.387, Metalec - Kraljevo 4.085 itd. Prvo mesto, ki je novomeški ekipi že skoraj zagotovljeno, je posledica velike izenačenosti tekmovalk in kvalitativnih posameznic.

V tekmovalstvu moških ekip je konkurenca veliko večja. Za tekmovalce se je pripravilo 21 ekip iz vse Jugoslavije. Novomeška ekipa je po prvem kolu na 5. mestu, kar je lep uspeh, posebno če upoštevamo, da je nastopila oslabiljena. Pri moških je vrstni red naslednji: 1. »Cuprija« Cuprija 10.766 točk, 2. AK Titovo Ljubljana 10.210 točk, 3. »Partizan« II. Beograd 10.168, 4. »Bosna« Sarajevo 10.157, 5. Partizan Novo mesto 10.120 točk, sledijo pa še »Triglav« Kranj (9.915), »Mladost« Zemun

(9.571), »Zeleznica« Niš (9.560), »Takovo« Gornji Milanovac (9.557), »Branik« Maribor (9.533), Partizan Pančevo (9.469), »Zeleznica« Sarajevo (9.339), »Vojvodina« Novi Sad (9.120), OAK »Beograd« (8.807) itd.

Ce bi v prvem kolu v Litiji nastopili še Dergane na 1500 m, Dolenc v metu krogla, Lah v teku na 3000 m in Maznik v teku na 400 m, bi novomeška ekipa prav gotovo zbrala okoli 10.000 točk, kar bi zadostovalo za prvo mesto. Sicer pa je še ni vse izgubljeno. Ce bo ekipa v II. kolu - 28. junija v Novem mestu in v III. kolu - 12. julija v Kranju nastopila v popolnem sestavu, se plasman lahko še občutno popravi.

PARTIZAN (Novo mesto) : KAMNIK 3:0

Zenska prvenstvena odbojkarška tekma, ki se je igrala ob enem s tekmo moških ekip, se je končala kot smo pričakovali. Domača ženska ekipa je bila precej boljša od ekipe iz Kamnika in je zaslužen zmagala s 3 : 0 (15 : 8, 15 : 5, 15 : 5). S to zmago se je novomeška ekipa povzpela na zelo dobro drugo mesto, takoj za lanskim članom zvezne lige ZOK Ljubljano in pred Olimpijo iz Gradca. V nedeljo bo v Ljubljani zadnja in odločilna tekma za naslov ženske republiške prvake, Novomeška odbojkarška vrsta se bo pomerila z ZOK Ljubljano.

Zletne prireditve že avgusta

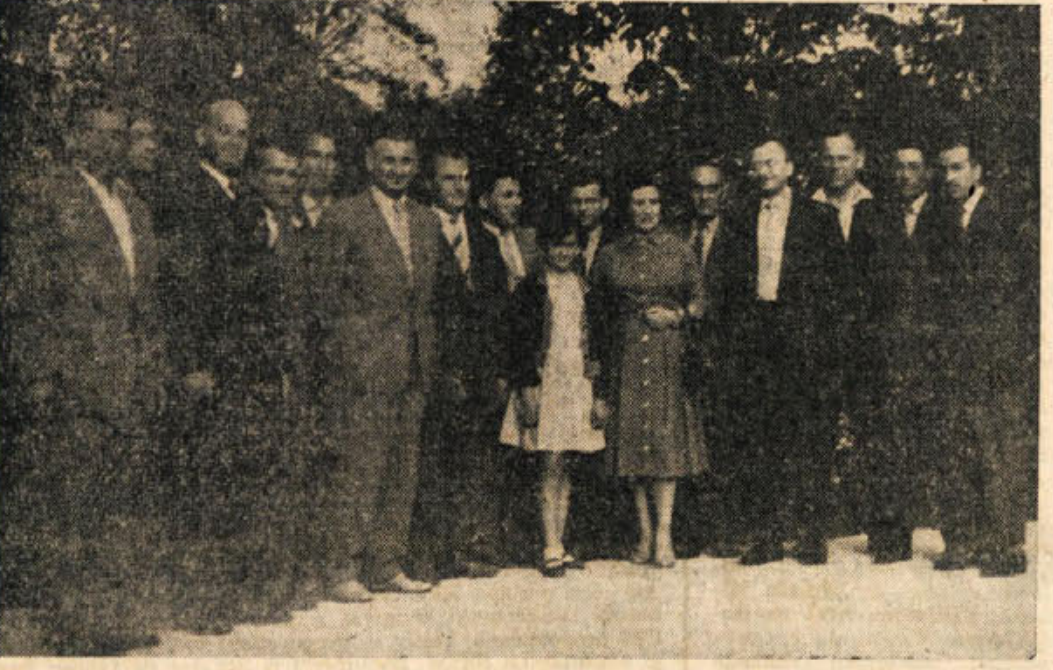
Sprejeto je program VII. zleta »Bratstva in enotnosti« 1960. leta v Novem mestu

Predzadnjo soboto je bil na Otočcu razširjeni sestank stalnega sekretariata zleta »Bratstva in enotnosti«, ki ima svoj sedež v Karlovcu. Sestanku so razen predstavnikov vseh okrajnih zvez Partizana, ki sodelujejo na zletih, prisostvovali tudi predstavniki ljudske oblasti, političnih organizacij itd., med njimi tudi podpredsednica OLO Ing. Vilma Pirkovič, sekretar OK ZKS Franc Pirkovič, polkovnik JLA Simo Livada in drugi. Na sestanku so razpravljali predvsem o PREDLOGU PROGRAMA VII. ZLETA »BRATSTVA IN ENOTNOSTI«, KI BO PRIHODNJE LETO V NOVEM MESTU. Predlog je pripravil odbor okrajne zveze »Partizan« Novo mesto. Predlog programa, ki je bil brez večjih popravkov sprejet, je veliko bolj obširen kot vsi dosedanj. Zletne prireditve se pravzaprav pričnejo že letos avgusta, ko se bodo predstavniki vseh okrajnih zvez povzpeli na Triglav, nadaljuje se s septembrskim pohodom na Bazo 29, dalje s smučarskim pohodom (22. in 23. januarja 1960) na Gorjanec itd. V okviru zletnih prireditev bo 2. junija 1960 še vesela regata na Krki, v istem mesecu pa bo tudi tekmovalje okrajnih prvakov v nogometu. Prihodnje leto bo prvič uvedena STAFETA »BRATSTVA IN ENOT-

NOSTI«, ki bo obiskala vse sodelujoče okraje in prišla na glavni zletni dan v Novo mesto. Stafeta bo tokrat začela svojo pot z Bazo 29.

Soglasno je bil sprejet predlog programa glavnih zletnih dni. Glavne prireditve VII. zleta bodo 17., 18. in 19. junija v Novem mestu. Prvi dan bodo na sporedu predvsem predtekmovalja v različnih športnih panogah od odbojke, rokometu, košarki, tenisa, namiznega tenisa, atletike, streljanja do šaha in športnega ribolova. Drugi dan bodo na sporedu nekatera finalna srečanja (ostala na glavni zletni dan), dalje balkanska stafeta z bakljami (zvečer), akademija itd. Na glavni dan v nedeljo 19. junija bodo dopoldne vaje in parada udeležencev, popoldne pa glavni nastop, ki bo višek zleta.

Program bo do potankosti izdelala posebna tehnična komisija zletnega odbora, ki se bo sestala v četrtek, 11. junija v Novem mestu. Omenimo naj še, da je bil na sestanku začasno razpuščen dosedanj stalni sekretariat zleta, ker bo odslej njegovo nalogo opravljal poseben zletni odbor, ki ga vodi predsednik OLO Niko Belopavličit. tm

Delegati okrajnih zvez iz Karlovca, Siska, Bihaca, Prijedora, Banja Luke, Ogulina in Novega mesta na posvetovanju na Otočcu

CISTILA

Z novimi izdelki kemične industrije laže in bolje vzdržujemo snago v hiši. Sodobna pralna sredstva olajšajo delo, z njimi skrajšamo čas pranja in si prihranimo kuhanje perila. Sodobna sredstva za čiščenje madežev nas rešijo marsikatero zadrege.

SOKOVNIK

Sokovnik je najenostavnejši pripomoček za pripravo polnovrednih okusnih sadnih sokov. Sadni sokovi nam utrjujejo zdravje, nam poživljajo in dvigajo delovno storilnost.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Dr. Frano Novak: 10

Spočetje pa naši volji ali o kontracepciji

KONDOM
Kondom je prevleka za moškega. Je enako zanesljivo sredstvo kot diafragma. Razen tega varuje tudi pred spolnimi boleznimi. Dobre lastnosti kondoma so nadalje te, da ga je mogoče povsod dobiti, da je poceni in da je ravnanje z njim zelo preprosto. Primeren je tedaj, kadar žena ne more uporabljati diafragme, kadar noče vlagati diafragme in kadar želi, da odgovornost prevzame mož. Dobro je, če kondom pred uporabo precej močno napolnimo in ga pregledamo, ali je cel. Kondom je uporaben le ob dobri erekciji. Navleči se ne sme popolnoma do konca. Tako je spredaj dovolj prostora za seme. Občutljivost moškega je pri kondomu nekoliko zmanjšana. Za zelo hitre moške je to ugodno. Da se kondom ne bi raztrgal, je dobro, če uporabimo še kontracepcijsko mažo. Vazelino ne smemo uporabljati, ker škoduje gumi. Kondom se lahko nehoti sname in seme se izcedi v vagino. To prepreči gumičev obroček od odprtini kondoma ali poseben kosček gume, kot ga uporabljajo za pakete. Najboljše je, če takoj odstranimo kondom iz nožnice, ga stisnemo in se prepričamo, če je cel. Če ga želimo ponovno uporabljati, ga spustimo v kozarec vode. Zjutraj ga operemo z vodo in milom, ki ubija spermije. Orbnomo ga in osušimo, napudramo s smuकेcem, navlečemo na dva prsta in zvijemo profi vrhu prstov. Tako je uporaben tudi po 6-krat. Močnejši kot kondom iz gume je kondom iz peritonije (trebušne mrene) slepega črevesa ovce. Je pa trši in se ne da zviti. Da se ne sname sam od sebe, ga moramo vedno privrstiti z gumico.

NE TAKO... AMPAK TAKO!

Marjan: (vrti se je iz soje). Oh, če bi ti vedela, mama, kako je bila danes učiteljica neznanca. Kar naprej nas je zmerjala, brez vsakega vzroka! Mati: To pa res ni nobena učiteljica, če ne zna premagati svoje slabe volje in živcev. Ubogi otroci!

Pri površnem ravnanju, predvsem če je navlečen preveč do kraja ali če se po koncu občevanja neopazno sname, lahko tudi ob celem kondomu pride do zanosiva.

Nekako v sredo med kondom in diafragma bi lahko uvrstili diafragma, ki ima obliko kratke, a zelo široke epruvete. Izdeluje se v treh velikostih in je iz gume. Obod je sličen kot pri običajnih diafragmah. Razen tega ima na vnanji strani še za svinčnik debel prstan iz hrupave gume, ki preprečuje drsenje. Vloži se tako, da leži v vagini kot nekak razprostrti kratak kondom. Uporablja se brez souporabe kontracepcijske maže. Ko ga jemljemo iz vagine, moramo meh obrniti. Pri tem se seme lahko izlije v vagino. Ker pa se ta diafragma odstrani šele 4 do 5 ur po občevanju, izdelovalci navajajo, da spermiji, ki so še živi, niso več sposobni za oploditev. To sredstvo ni popolnoma zanesljivo.

KEMIČNA KONTRACEPCIJA

Za kemično kontracepcijo uporabljamo v glavnem maže in vložke. Ti se v agni razležijo in ohrome spermije. Razen tega mehnično zapajajo ustje. Tako spermiji ne morejo v maternico. Kemična sredstva niso zanesljiva. Uporabljamo jih predvsem ob enem z drugimi načini. Tako se maže uporabljajo ob enem z diafragmo in včasih tudi s kondomom, z gobico in tako dalje. Nekateri sluznice, tako ženske kot moške, ne prenesejo nekaterih preparatov, n. pr. živosrebrnih, kininovitih itd. Zato je treba v primeru, da slabo prenašajo, izbrati tako kemično sredstvo, ki vsebuje druge sestavine.

MAŽE

Maže so dveh vrst in so izdelane kot zdriz ali kot krema. Uporabljajo se lahko tudi same, če so izdelane za uporabo brez diafragme. V tem primeru so dokaj zanesljive. V odstotkih bi lahko rekli, da so zanesljive v 80-85% (medtem ko je diafragma hkrati za mažo zanesljiva v 98-99%). Pri tem privijemo votel prozoren nastavek iz umetne mase na odprtino tube, v kateri je maža. S podobnim ključkom, kot ga uporabljamo za odpiranje sardin, ki ga namesimo na drugem koncu tube, najprej napolnimo z mažo nastavek, nato potisnemo nastavek globoko v vagino in ključek obrnemo toliko, kot predpisuje navodilo.

ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO * ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO

Brez sindikatov ne bo šlo

Lepi uspehi Zavoda za pospeševanje gospodinjstva v Novem mestu

Pretekli teden so se sestale članice upravnega odbora Zavoda za pospeševanje gospodinjstva v Novem mestu in pregledale delo Zavoda v prvem polletju letošnjega leta. Kot zastopnik občine in stanovaljske skupnosti je bil navzoč Franc Adam. Iz delovnega poročila je bilo razvidno, da je bilo delo zavoda v prvi polovici leta zelo uspešno. Organizirali so 14 tečajev in več predavanj po vseh, izvedli so seminar za kuharice obratnih kuhinj in seminarje za pouk gospodinjstva, katerih se je udeležilo skupno 122 učiteljic. Udeležba je bila na zadnjih razmeroma dobri, le v novomeški občini ne, kjer se je udeležilo seminarja le 15 tovarušic. Posebno uspešno je bilo delo strokovne učiteljice, ki je vodila kuharski tečaj v mladinskih brigadah na odseku Parčin - Niš. To je bil prvi tak tečaj na avto cestah in ko so vodstva brigad in naselij videla njegov uspeh, so pričeli organizirati podobne tečaje tudi po drugih brigadah. Predsedstvo SZDL okraja Novo mesto je na eni zadnjih sej sprejelo sklep, da se ustanovijo po vseh občinskih središčih gospodinjstveni centri. Tako se prav dobro deluje novo ustanovljen center v Brezčah, ki je organiziral mlečno restavracijo in pripravila ustanovitvene menze in pralnice. Tudi v Krškem so zelo delavni. V Metliki, Črnomlju, Zuzemberku in Trebnjem organizacijske priprave že teko, le v Sevnici in Senovem niso še nitesar naredili, ker ni pravega razumevanja s strani pristojnih činiteljev. Strokovne moči zavoda so izvedle nekaj praktičnih prikazovanj z ravnanjem sesalca za prah in sokovnika, katerega

sej sprejelo sklep, da se ustanovijo po vseh občinskih središčih gospodinjstveni centri. Tako se prav dobro deluje novo ustanovljen center v Brezčah, ki je organiziral mlečno restavracijo in pripravila ustanovitvene menze in pralnice. Tudi v Krškem so zelo delavni. V Metliki, Črnomlju, Zuzemberku in Trebnjem organizacijske priprave že teko, le v Sevnici in Senovem niso še nitesar naredili, ker ni pravega razumevanja s strani pristojnih činiteljev. Strokovne moči zavoda so izvedle nekaj praktičnih prikazovanj z ravnanjem sesalca za prah in sokovnika, katerega

novomeški center izposoje proti malenkostni odškodnini. Zanimive so številke, ki jih je zbral zavod na podlagi podatkov iz vseh 14 obratnih kuhinj v našem kraju. V teh 14 podjetjih je zaposlenih 3351 ljudi, od katerih jih 160 zajetjuje, 1262 malica, 621 kosj in 309 večerja, 614 ljudi se vozi več kot 10 km daleč na delo, zato je nujno, da med delovnim časom dobe topel obrok hrane. Po poročilu se je razvila živahna razprava, iz katere povzemamo tale zaključek: Vsa prizadevanja zavoda za izboljšanje družbene prehrane in za ustanovitev novih obrat-

nih kuhinj, so več ali manj brezuspešna, če pri pripravih ne sodelujejo sindikalne in druge množične organizacije. V bodoče bo treba najti z njihovi tesnejši stik in delovni uspehi bodo v drugem polletju nedvomno še večji kot doslej. Ra.

DROBNI NASVETI

- V posodo, kjer hranimo pečivo, denemo nekaj jabolčnih rezin. V času, ko jabolki ni, so pa dobre tudi rezine dobro umytega surovega krompirja in pečivo ostane sveže.
● Svilene odevje, ki so jih ponesežile muhe, očistimo s čistim špirom.
● Osivel črn dežnik nekoliko obnovimo, če ga krtačimo z močno kavo ali čajem.

TAKO SI POMAGAMO v »Mesecu družine in gospodinjstva«

V Črnomlju bodo pripravili dve izložbi: »Zelenjava po vitaminski vrednosti« in »Gospodinjstveni pripomočki«. Imeli bodo več predavanj o ekonomiki gospodinjstva in o pripravi zdrave prehrane. Taborniki bodo organizirali s predškolskimi otroci izlete v naravo in bližnje partizanske kraje. Tudi v Brezčah pridno delajo v Mesecu družine in gospodinjstva. Šolska mladina nabi-

ra borovnice, žene pa jih bodo vkuhale za šolsko kuhinjo. Lovski in Planinsko društvo organizirata s predškolsko in šolsko mladino izlete v naravo. Na Bizeljskem so posvetili posebno pozornost pralnim sredstvom, s katerimi si žene pomagajo pri pranju perila. Pilsali so na vse večje tovarne, ki izdelujejo taka sredstva, in prosili za njihove izdelke. Z njimi bodo opremili izložbe in poskr-

belj za prikaz, kako se posamezna sredstva uporabljajo. Razen tega so pripravili razstavo »Gospodinjstveni pripomočki«, s posebnim poudarkom na sokovnikih. V Kostanjevici bodo žene prispevale sadje in kasneje zelenjavo ter vkuhavale za šolsko kuhinjo. Pomagale bodo tudi pri konzerviranju sadja in sadnih sokov. V Krškem so organizirali razna gospodinjstvena predavanja in pripravili razstavo »Gospodinjstveni pripomočki«. Pri šolski razstavi bo imel gospodinjstveni kotiček posebno vlogo pri vzgajanju najmlajših. Načrti za javno kopalnico bodo v tem tednu gotovi, nato pa bodo pričeli z gradnjo. Okrajni odbor RK je nabavil 20 sokovnikov, ki jih bo v tem mesecu razdelil po šolah in občinskih gospodinjstvenih centrih.

Program Zveze prijateljev mladine Slovenije za MESEC DRUŽINE IN GOSPODINJSTVA

Zveza prijateljev mladine bo organizirala ogled družinskih ustanov v stanovaljskih skupnostih Ljubljane in republiško posvetovanje o družinskih ustanovah za otroke.

Po okrajnih središčih bo priredila seminarje za predsednike komisij za varstvo otrok in družine v stanovaljskih skupnostih.

S pomočjo stanovaljskih skupnosti, staršev in mladine bo ukrepila akcijo za ustanavljanje ustanov za otroke ter uredila čimveč dvorišč in igrišč.

Junija bo tudi posvetovanje z upravniki že obstoječih otroških ustanov in vseh večjih središč. Glavni namen posvetovanja bo preusmeriti delo sedanjih otroških ustanov tako, da se bodo bolj približale družini.

Drugi način je ta, da na odprtno privijemo nastavek in ga napolnimo z mažo. Nato ga snamemo, potisnemo v vagino in s posebnim batom izpraznimo vsebino nastavka v vagino. Mažo damo v vagino vedno leže. V obeh primerih pride tako v vagino pol do ene žličke maže. Ta se potem razmaže in ščiti: če je maže premalo, ne zaščiti, če je preveč, pa povzroči veliko spolzkost, ki ni zaželena. Uporaba maže same je razmeroma uspešna pri ozkih vaginah, ni pa zanesljiva pri širokih vaginah, pri spuščeni maternici in vagini, pri slabo ozdravljenih raztrganinah po porodu itd.

Po uporabi cevko z batom izperemo do čistega. Cevko, ki se uporablja s ključkom, pa hitro zapremo na obeh straneh s posebnimi kapičami, da se maža ne osuši in da ne izgubi svojih lastnosti. Nato cevko zunaj temeljito umijemo. Veliko bolj zanesljiva kot uporaba same maže je uporaba maže ob enem z diafragma.

KEMIČNI VLOŽKI

Priljubljeni so, ker ne motijo razpoloženja, ker so vedno in hitro pri roki in ker niso potrebne nobene priprave in tudi ne poznejše čiščenje.

Povečini so sestavljeni iz snovi, ki se kot n. pr. kakao, glicerinska želatina, posebna mila razležijo na telesni temperaturi v 10 do 30 minutah. Vsebujejo sredstva, ki ohrome spermije, n. pr. borovo ali salicilno kislino, kininove, živosrebrne, karbolne ali druge preparate. Nekateri tablete delajo v vagini peno, ki se hitro širi in nosi te snovi.

Slaba stran kemičnih vložkov je, da se na vročini večših razležijo že pred uporabo. V vagini pa se ne razležijo in ne izpolnijo mehnične naloge, ki je glavna, to je: ne zapajajo materničnega ustja.

IZPIRANJA

V nekaterih deželah so zelo razširjena izpiranja vagine takoj po občevanju. Včasih se ob orgazmu žene nekaj semena vtrka v ustje, nekaj se ga ob občevanju vire v ustje maternice. Sluz materničnega vlanda zadržuje za časa ovulacije spermije posebno pohlepno. Zato izpiranje pogosto odpove.

ZA POLETNE DNI

Okusen model za poletne dni. Bel ovratnik in temna pentlja spominjata na priljubljen kroj mornarske obleke. Sicer je obleka iz enobarvnega ali drobnovzorčastega blaga.

Iz Kostanjevice na Krki

UTOPLJENKA V OBRRHU
V Obrhu nad Kostanjevico so pred kratkim našli utopljeno jazbec Aho iz Zakota pri Bizeljskem. Bila je stara 32 let in je večkrat obiskala naše kraje. Hodila je po vaseh in bila duševno zmešana. Pri košnji ob Obrhu so jo kosci našli med vrjevem in opozorili postajo LM v Kostanjevici. Komisija je ugotovila, da je bila v vodi kakih štirinajst dni in da je morala sama pasti v večernih urah.

KOMERCIALISTI NA POLOMU
Preteklo nedeljo je bilo petindesetdeset komercialistov iz vse države v planinski postojanki Polom v Opatovi gori. Gostje so izjavili, da jim zelo ugaja planinski dom in niso mogli prehoviti Gorjancev, ki so prav zdaj v bujnem pomladanskem cvetju. Če bi bili posteljnjaki dokončno urejeni, bi že v tej sezoni prenočevalo na Polomu vseh 50 turistov, ki nameravajo obiskati Kostanjevico iz raznih evropskih držav. Žal, Planinsko društvo Kostanjevica ni dobilo ničesar za povečanje prenočitvenih kapacitet, čeprav je bilo letos mnogo denarja namenjenega za to namene. Tako bodo morali kostanjeviški člani Planinskega društva pač sami,

kakor bodo vedeli in znali, odstraniti stare posteljnjake in jih nadomestiti z novimi. Dom na Polomu lahko sprejme na prenočišče 35 turistov. Na zalogo ima prvovrstno plačo in vso drugo opremo.

OBISK IZ CERKELJ
Vojaki garnizije Cerklje, štirideset po številu, so dali v Kostanjevici pred nedavnim večer jugoslovanskih pesmi in plesov. V prvem delu spreda so izvedli Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. Skupino je vodil kapetan Vujčić Petar, ki je dal časa skrbil za kulturno rast mladincev, ki so v Cerkljah vključeni v enote naše ljudske armade. V letošnjem letu so si

izbrali obsežen program v postavitvi stare posteljnjake in jih nadomestiti z novimi. Dom na Polomu lahko sprejme na prenočišče 35 turistov. Na zalogo ima prvovrstno plačo in vso drugo opremo.

lepo uspela, da je ljudje ne morejo pozabiti.

Nedeljo, 7. junija, je bila slavnostna prireditev na novem, lepo urejenem telovadšču. Z zgodaj jutraj so se slišali po vasi zvoki z telovadšču, ki je bilo ozvočeno in za to slavnost lepo okrašeno z mnogimi zastavami, slavoloki, tribuno in mlaji. Ko so častni članje stopili na tribuno, so v paradnem koraku prikorakali na stadion gasilce, katerih vrste so bile pomnožene od sosednjih društev. Udeleženci so ozdravili gasilce s ploskanjem. Zatem je novomeška godba zaigrala Internacionalno. Sledilo so govori. Od gostov sta govorila predsednik novomeške občine tov. Maks Vale in tov. Mirtič, ki je v republiškem zastopstvu podelil 4 priznanja, za občinsko gasilsko

Nastop mladih črnomaljskih glasbenikov
V petek 12. junija se je v telovadnici osnovne šole v Črnomlju zbralo mnogo staršev, še več pa mladih poslušalcev — dijakov, ki so z zanimanjem spremljali izvajalce ob klavirju in harmoniki. Nastopilo je nad dvajset učencev. Navzlic razumljivi razburjenosti — nekateri so tokrat prvič javno nastopili — so gojenci glasbene šole Črnomelj lepo igrali. Med najmlajšimi, ki se uče šele prvo leto, sta bili tudi učenici — skladateljci: Majda Grahek s klavirsko skladbico in Vera Matič s klavirsko točko. Mnogo aplavza je požela Sonja Šušek, ki je lepo zaigrala Lisztovo Nokturno št. 3. S pridružitvijo je glasbeni oddelek zaključil svoje delo za to šolsko leto.

Dan gasilcev v Orehovici

7. junija letos so naši gasilci slavili 55. obletnico društva. S prirreditvami so tudi počastili 40. obletnico KPJ. Pokrovitelj je bil sekretar ZK OLO Novo mesto tov. Franč Prtkovič.

Sestega zvečer je bila akademija z izbranim sporedom v počastitev KPJ. Občinstvu so razen iger najbolj ugašali narodni plesi. Akademija je tako

lepo uspela, da je ljudje ne morejo pozabiti.

Nedeljo, 7. junija, je bila slavnostna prireditev na novem, lepo urejenem telovadšču. Z zgodaj jutraj so se slišali po vasi zvoki z telovadšču, ki je bilo ozvočeno in za to slavnost lepo okrašeno z mnogimi zastavami, slavoloki, tribuno in mlaji. Ko so častni članje stopili na tribuno, so v paradnem koraku prikorakali na stadion gasilce, katerih vrste so bile pomnožene od sosednjih društev. Udeleženci so ozdravili gasilce s ploskanjem. Zatem je novomeška godba zaigrala Internacionalno. Sledilo so govori. Od gostov sta govorila predsednik novomeške občine tov. Maks Vale in tov. Mirtič, ki je v republiškem zastopstvu podelil 4 priznanja, za občinsko gasilsko

zvezo pa izročili članom 31 priznanj.

Kot drugi del slavnostne prireditve je sledilo razvitje prapora. Novi prapor je razvil predsednik občine Novo mesto tov. Maks Vale. Lep prapor nosi na trobojnih trakovih ime sekretarja ZK tov. Pirkoviča, pokrovitelja prireditve, drugi trak pa ime tov. Maksa Valeta, ki je kumoval praporu. Na drugo prapora je 60 zlatih ali srebrnih žbličev, na katerih so imena darovalcev.

Sledil je nastop pionirskega pevskega zbora, ki je zapel 5 pesmi, naštetih na počastitev 40. obletnice KPJ in SKOJ. Zatem pa so za zaključek nastopili še gasilski podmladkarji z lepimi simboličnimi vajami.

Praznik Mirenčanov

V nedeljo 7. junija so prebivalci bivše občine Mirna praznovali dva praznika: krajevni praznik, ki spominja prebivalstvo na občino, ko so partizanske enote zmagoslavno potolikle fašističnega sovražnika na tem področju (prvi napad na vlak), in 40. letnico ustanovitve telovadnega društva Sokol na Mirni.

V dopoldanskih urah je bila povorka, ki je zavila na nogometno igrišče, kjer je bila tekma med debelimi in suhim. Po hudi borbi so zmagali debeli z rezultatom 3:0.

Popoldne je bilo ob spremnljavi godbe razvitje prapora telovadnega društva Partizan. Prapor je razvil predsednik okraja Niko Belopavlič o pomenu 40. obletnice pa je govoril Vladimir Silvester. Te govoristi so prisostvovali predstavniški množični organizaciji, občine in podjetij, ki so pripeli na prapor trakovke.

Po razvitju prapora je nastopila mladina s prostimi vajami in vajami na orodju ter pokazala svoje sposobnosti. Vreme je bilo lepo in zaradi tega je bila udeležba na proslavi izredno velika.

Se živeča ustanoviteljica Sokola tovariša Franjo Bulc in Pionkar sta bila odlikovana z diplomom.

Popoldne pa so Mirenčanov razveselili »Plansarje« s svojimi poskočnimi melodijami.

J. J.

V Sevnici nameravajo obnoviti še več hmeljevih nasadov. Za investicije bi potrebovali v sevniški in šentjanški zadrugi 8,5 milijona dinarjev, žal jih pa toliko ne bo za letošnje leto. Zato se bodo zadruge zedinile za skupno pot v dveh letih. Večina sredstev bi bila potrebna za gradnjo sušilnice. Do sedaj obnovljeni nasadi hmelja kažejo lepo.

S sevniško cesto se bo sedaj v kratkem resnično nekaj zgodilo — pri Impolci že pripravljajo kamene za nasipe. Da so odpeljali valjar, še ne pomeni, da ne bo z asfaltiranjem nič. Tega so le premetili na gradnjo ceste Kronovo — Smarje, kjer je trenutno bolj potreben. V Sevnici nameravajo pričeti z ojačeno ureditvijo cestišča na trgu. Sedaj bi obdelali samo cestišče, pločniki pa bi prišli na vrsto pozneje. Prva dela — ureditev kanalizacije na trgu — se bodo pričela v najkrajšem času. Dela bo vodila okrajna cestna

Z medvedko se je boril pretekli teden Alfonz Legan, železniški delavec iz Ajdovca, dober pet minut stran iz domače vasi. Več o tem napetem doživljanju; prihajni teden v DOLENJSKEM LISTU! Ne zamudite!

V Kostanjevici na Krki so pred kratkim ustanovili pionirsko šolsko zadrugo, v kateri je 140 članov. Zadruga ima nekaj nad 1 hektar zemlje, ki jo bodo pionirji sami obdelovali in se tako seznanjali z načini sodobnega kmetovanja. Računajo, da bo nova zadruga prihodnje leto finančno že popolnoma samostojna. Take zadruge imamo zdaj že v Sevnici, Artičah in na Mirni, letos pa bodo ustanovljene še v Trebnju, na Bizeljskem in drugod.

Priljubljen na avto ceste bi radi prebivalci Smarjetne in Bele cerkve. Njihova delegacija je šla pred dnevi v Ljubljano na republiški Sekretariat za promet — Upravo za ceste s prošnjo, da bi proučili možnost zgraditve odcepa pri Kronovem. Zdjaj so Smarješke Toplice odrezane od nove ceste in imajo direktno zvezo samo z Novim mestom. Z novim odcepom bi se Smarješke Toplice povežale s svetom; tu bi se ustavljaljo potem več turistov.

Popis opravil uslužbenec OLO so pred nedavnim zaključili. Zaposleni bodo zdaj predložili še podatke o svojem delu v minulim letu, nakar bo posebna komisija preštudirala zbrano gradivo. Namen popisa je da bodo ugotovili število in obseg poslov, ki jih opravljajo posamezni uslužbenec. Na podlagi ugotovitev bodo delovna mesta normirana, izdelani bodo tudi novi sistematični delovnih mest. Uprava bo tako ocenila svoje delo, povečala ekspanzivnost in upeljela večji pregled nad zaposlenostjo uslužbenec.

Razstava v Dol. Toplicah
Kot na drugih šolah, so v nedeljo tudi v topliški osemletki odprli razstavo ročnih del. Mladina je razstavila lepo bero okusno izdelanih in tudi nekaterih praktično uporabnih predmetov iz različnih materialov. Razstava šolskih nalog, zbirka rastlin, ročnih del in drugega je pokazala lep napredek, pa seveda tudi vso poštovanost in prosvetnostni delavcev. Več razstavljanih ročnih del bo šlo na okrajno razstavo Ljudske tehnike, ki bo v kratkem odprta v Novem mestu.

ZA ZAKLJUČEK — PRAV LEPA TEKMA

toča točke so spet odšle z Beograščani

ZELEZNIČAR (Beograd):
PARTIZAN (N. m.): 3 : 1
(15 : 7, 15 : 11, 11 : 15, 18 : 18)

Deležno vreme je v največji meri krivo, da si nedeljske tekme na Loki, zadnje v spomladanskem delu zvezne odbojarske lige, ni ogledalo večje število gledalcev. Prišli so in najvnetje pristale še športne igre in prav gotovo jim ni bilo žal. Domača odbojarska ekipa vsta sicer ni zabeležila zmage, toda igra, ki sta jo pokazali obe ekipi, je morala navdušiti še tako izbirne gledalce. Ta igra je bila nedvomno najboljša, kar smo jih letos videli v Novem mestu. Obe ekipi sta se posteno potrudili in prikazali vsjo lepoto kvalitetne odbojke. Igralci, na obeh straneh mreže so tudi najtežje udarce branili s prsti in takoj pripravili protinapad. Naši odbojkarji tokrat niso imeli podrejene vloge, čeprav so tekmo izbrali.

Tekmo je prav dobro vodil zvezni sodnik Podbevšek iz Ljubljane.

S to tekmo so zaključili prvi del zvezne lige. Pisanan novomeške ekipe ni nič kaj razveseljujo. Zabeležilo so vsega skupaj eno zmago nad zadnjim na lestvici — nad beograjskim Sindžičem, in tako ostaj na 7. mestu.

Novomeške telovadke — republiške prvakinja

V nedeljo je bilo v Ljubljani zadnje republiško tekmovanje za zvezni zlet v Beogradu. Nastopili so najboljši telovadki in telovadke iz vse Slovenije med njimi tudi vrsta mladink (mlajši razred) Partizanovo mesto in dva mladince posameznika — Komprnik in Pavlin. Novomeški te-

lovadci in telovadke so se zelo dobro odrezali. Vrsta mladink je osvojila prvo mesto z dvema točkama prednosti pred vrsto iz Kranja, medtem so je tretje mesto zasedla vrsta, Partizana — Narodni dom (Ljubljana). To je prav lep uspeh, ki ga ne smemo podcenjevati, saj so za novomeško vrsto zastopale tudi vrste iz znanih srednje orodne telovadbe — iz Maribora, Hrastnika itd. Med posameznicami so prva tri mesta osvojile tekmovalke iz Kranja, Maribora in Hrastnika, medtem ko nam pisanan novomeških telovadk trenutno še ni znano. Vse pa kaže, da je prvo mesto prinesla velika izenačenost vseh tekmovalk v novomeški vrsti, medtem ko so bile v drugih ekipah razlike v kvaliteti med tekmovalkami precejšnje. Kot republiški prvak se bo vrsta udeležila zveznega zleta v Beogradu.

Usmilite se cesti!

Zaradi večjega popravila ceste Novo mesto - Dol. Toplice je promet iz Ljubljane, Kočevja in Dobrega Polja od Toplice pridi v Novemu mestu usmerjen zdaj prek Vrhnjskega in Birčne vasi oz. prek Soteske, Straže in Prečene. Obe obvoznici soji se sila v slabem stanju, polni koljan in jam al) pa spet tako grobo nasutega gruča, da avtomobilji in motorji res kar poskakujejo na njih. Vemo, da gre za izhod v silo, a vendarle si potniki želijo tudi na teh stranskih poteh maslo boljše oskrbovana cestnišča.

Uničevalci ptičev na Grmu

Da imajo nekateri fantje zračne puške za streliški šport, je lepo in prav. Ni pa pošteno, da ponekod streljajo z njimi kar vseprek. Tak je primer tudi na novomeškem Grmu, kjer pred enim takih mladih »slovencev« ni varen noben koristen ptič v sadovnjakih in v drugem drevju. Starši, ne dovolite uničevanja koristnih ptičev! — pevki

Zaključeno je veliko tekmovanje 80 pionirskih odredov in klubov mladih tehnikov

Letošnje veliko slavje ZK in SKOJ je na Doljenjskem močno razgibalo tudi Ljudsko tehniko. Ta organizacija je uspešno preko obč. odborov LT in DPM obvladali ter pionirjev aktivizirali razne oblike tehnične dejavnosti in jih povezali v veliko drugo okrajno tekmovanje pionirskih odredov ter klubov mladih tehnikov, ki se je pričelo 1. januarja letos ter končalo 10. junija. Udeležilo se ga je 80 pionirskih odredov v vsem okraju, ki bodo v tih dneh priredili doma razstave svojih tehničnih izdelkov, nato občinske, 25. junija pa bo v Novem mestu v prostorih tuk. osemletke okrajna razstava, prva te vrste na Doljenjskem.

Da se ugotovi dejansko stanje po odreditvi in spozna prizadevanje pionirjev in njihovih instruktorjev pri tem delu na naših šolah-tekmovalkah, je nekaj članov komisije za tehnično vzgojo mladine pri OOLT pregledalo po vseh 8 občinskih in 16 odredov in se ob tem pogovorilo o nadaljnjem delu tehnične vzgoje med našo doljenjsko mladino.

Prvi dan smo posvetili Beli krajini in se naprej ustavili v Suhorju. Tu so pionirji že pridno delali na vrstu, no. pa so nam pokazali tudi del delavnic v dvojniki, lep akobelnik in diaprojektor, ki ga jim je kupila domača KZ. Sploh so se zelo pohvalili s pomočjo KZ in tudi občine v Metliki. V Metliki smo si ogledali prav lične in praktične tehnične izdelke kot pripomoček pri pouku iz vse občine na razstavi, ki je bila odprta za Dan mladosti. Tov. Zelen nam je še povedal, da bodo vse šole — odredi sodelovali na okrajni razstavi in da se zelo trudijo, da bodo čimveč tudi dosegli. Ustavili smo se v Podzemlju, kjer imajo tudi vsa skromno delavnico, nje pa kar lep kup raznih maket in izdelkov iz lesa; pionirji radi popravljajo tudi razno pohištvo in pomakajo v šolski kuhinji. Pot nas je peljala v Črnomelj in prijazni tovariši pri obč. odb. LT in prosvete so nam povedali o dejavnosti teh. dela v tej občinski občini. Zato smo se napotili proti Adleščem. Tribuna kjer že dela pion. zadruga.

noeno manjši izpad brutoprodukta za več kot pet milijonov dinarjev. Prav je, da delavci pri remontu za tak prihranek pošteno zaslužijo!

— : —

Tovarna tanina — Jugotaniša stoji zaradi rednega letnega remonta. Novost pri tem je, da so za remont predvideli končni znesek za osebne dohodek. — Dnevna izguba, ki jo ima podjetje, kadar stoji, presega 700 tisoč dinarjev! Računajo, da bo remont izvršen letos za okroglo osem dni prej kot druga leta. To pomeni tretji prihranek od.

Predavanje RK v Brežicah

Občinski odbor Rdečega križa je pretekli teden pripravil dve zanimivi predavanji, katerih se je udeležilo precej članov. Letošnje stoletnice Rdečega križa se je v predavanju spomnil primarij brežiške bolnišnice dr. Vlado Berglez, ki je vsestransko in temeljito opisal razvoj, potem pa naloge te človekoljubne organizacije v svetu in pri nas. Zdravnik dr. A. Glušič pa je zanimivo predaval »O raku na maternici«, in vsi navzoči so ga z razumevanjem in veliko pozornostjo poslušali. Po predavanju so predvajali dva kratka filma s področja zdravstva in higijene. Podobna zdravstvena predavanja, spremljana s predvajanjem kratkih filmov, bo občinski odbor Rdečega križa priredil tudi v vseh večjih krajih brežiške občine.

Uničevalci ptičev na Grmu

Da imajo nekateri fantje zračne puške za streliški šport, je lepo in prav. Ni pa pošteno, da ponekod streljajo z njimi kar vseprek. Tak je primer tudi na novomeškem Grmu, kjer pred enim takih mladih »slovencev« ni varen noben koristen ptič v sadovnjakih in v drugem drevju. Starši, ne dovolite uničevanja koristnih ptičev! — pevki

Zaključeno je veliko tekmovanje 80 pionirskih odredov in klubov mladih tehnikov

Letošnje veliko slavje ZK in SKOJ je na Doljenjskem močno razgibalo tudi Ljudsko tehniko. Ta organizacija je uspešno preko obč. odborov LT in DPM obvladali ter pionirjev aktivizirali razne oblike tehnične dejavnosti in jih povezali v veliko drugo okrajno tekmovanje pionirskih odredov ter klubov mladih tehnikov, ki se je pričelo 1. januarja letos ter končalo 10. junija. Udeležilo se ga je 80 pionirskih odredov v vsem okraju, ki bodo v tih dneh priredili doma razstave svojih tehničnih izdelkov, nato občinske, 25. junija pa bo v Novem mestu v prostorih tuk. osemletke okrajna razstava, prva te vrste na Doljenjskem.

Da se ugotovi dejansko stanje po odreditvi in spozna prizadevanje pionirjev in njihovih instruktorjev pri tem delu na naših šolah-tekmovalkah, je nekaj članov komisije za tehnično vzgojo mladine pri OOLT pregledalo po vseh 8 občinskih in 16 odredov in se ob tem pogovorilo o nadaljnjem delu tehnične vzgoje med našo doljenjsko mladino.

Prvi dan smo posvetili Beli krajini in se naprej ustavili v Suhorju. Tu so pionirji že pridno delali na vrstu, no. pa so nam pokazali tudi del delavnic v dvojniki, lep akobelnik in diaprojektor, ki ga jim je kupila domača KZ. Sploh so se zelo pohvalili s pomočjo KZ in tudi občine v Metliki. V Metliki smo si ogledali prav lične in praktične tehnične izdelke kot pripomoček pri pouku iz vse občine na razstavi, ki je bila odprta za Dan mladosti. Tov. Zelen nam je še povedal, da bodo vse šole — odredi sodelovali na okrajni razstavi in da se zelo trudijo, da bodo čimveč tudi dosegli. Ustavili smo se v Podzemlju, kjer imajo tudi vsa skromno delavnico, nje pa kar lep kup raznih maket in izdelkov iz lesa; pionirji radi popravljajo tudi razno pohištvo in pomakajo v šolski kuhinji. Pot nas je peljala v Črnomelj in prijazni tovariši pri obč. odb. LT in prosvete so nam povedali o dejavnosti teh. dela v tej občinski občini. Zato smo se napotili proti Adleščem. Tribuna kjer že dela pion. zadruga.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar
Cetrtek 18. junija — Bogdan Petek, 19. junija — Julijana Sobota, 20. junija — Nenad, Nedelja, 21. junija — Alojz, Ponedeljek, 22. junija — Ahacelj, Torek, 23. junija — Kresnica, Sreda 24. junija — Janez.

OBVESTILA
RAZPIS
Razpisna komisija pri Okrožnem sodišču v Novem mestu razpisuje mesto pomožnega PISARNISKEGA REFERENTA, ali mesto STROJEPIŠKE II. razreda. Pogoji: dovršena nižja gimnazija za strojepišsko II. razreda je potrebno še delno obznanje strojepišja. Plača po zakonu o javnih uslužbenih. Prošnje kolokovane s 30 din in s življenjepisom ter spravevalom o strokovni izobrazbi se vložijo najkasneje do 1. avgusta 1959. R

LEKINO
BREZICE: Od 19. do 20. 6. ameriški barvni film »VELIKAN«. — Od 21. do 22. 6. ameriški barvni film »VZEM NA PACIFIKU«. Od 23. do 24. 6. francoski film »KOMUNISTI«. ČRNOMELJ: Od 19. do 21. 6. francoski barvni film »PUSTOLOVSCINE ARSENA LUPENA«. Od 22. do 24. 6. ameriški film — »POTEMNELI ANGELOI«. KOSTANJEVICA: Od 18. 6. nemški film »STRUP V ZIVALSKEM VRTU«. 21. 6. ameriški film »ZENE ORKESTRA«. 24. 6. italijanski film »SLEPO DEKLE IZ SORENTA«. METLIKA: Od 20. do 21. 6. »NEZMOTI AKORDI«. 24. 6. »DVA PRIZNANJA«. NOVO MESTO »KRKA«. Od 19. do 23. 6. ameriški barvni film »DAVEK NA KRUTOST«. Od 23. do 25. 6. francoski film »SAKRAMENTSKA PRILJUBA«. DOM JNA NOVO MESTO: Od 18. do 21. 6. ameriški barvni film »RANC PROKLETIH«. Od 22. do 23. 6. bolgarski film »ADAMOVO REBRO«. 24. 6. jugos. film »NE OBRACAJ SE SINKO«. SEMIČ: 21. 6. jugoslovanski film »NE OBRACAJ SE SINKO«. SEVNICA: Od 20. do 21. 6. ameriški film »VZHODNO OD RAJA«. TREBNJE: Od 20. do 21. 6. ameriški film »SILVA«. Predstava v nedeljo ob 14. 16 in 19. uri. VIDEM-KRSKO: Od 20. do 21. 6. sovjetski film »TIHI DON«. Od 24. do 25. 6. sovjetski film »TIHI DON«. ZUZEMBERK: 21. 6. ameriški film »MIRNI CLOVEKI«.

OBVESTILA
RAZPIS
Razpisna komisija pri Okrožnem sodišču v Novem mestu razpisuje mesto pomožnega PISARNISKEGA REFERENTA, ali mesto STROJEPIŠKE II. razreda. Pogoji: dovršena nižja gimnazija za strojepišsko II. razreda je potrebno še delno obznanje strojepišja. Plača po zakonu o javnih uslužbenih. Prošnje kolokovane s 30 din in s življenjepisom ter spravevalom o strokovni izobrazbi se vložijo najkasneje do 1. avgusta 1959. R

LEKINO
BREZICE: Od 19. do 20. 6. ameriški barvni film »VELIKAN«. — Od 21. do 22. 6. ameriški barvni film »VZEM NA PACIFIKU«. Od 23. do 24. 6. francoski film »KOMUNISTI«. ČRNOMELJ: Od 19. do 21. 6. francoski barvni film »PUSTOLOVSCINE ARSENA LUPENA«. Od 22. do 24. 6. ameriški film — »POTEMNELI ANGELOI«. KOSTANJEVICA: Od 18. 6. nemški film »STRUP V ZIVALSKEM VRTU«. 21. 6. ameriški film »ZENE ORKESTRA«. 24. 6. italijanski film »SLEPO DEKLE IZ SORENTA«. METLIKA: Od 20. do 21. 6. »NEZMOTI AKORDI«. 24. 6. »DVA PRIZNANJA«. NOVO MESTO »KRKA«. Od 19. do 23. 6. ameriški barvni film »DAVEK NA KRUTOST«. Od 23. do 25. 6. francoski film »SAKRAMENTSKA PRILJUBA«. DOM JNA NOVO MESTO: Od 18. do 21. 6. ameriški barvni film »RANC PROKLETIH«. Od 22. do 23. 6. bolgarski film »ADAMOVO REBRO«. 24. 6. jugos. film »NE OBRACAJ SE SINKO«. SEMIČ: 21. 6. jugoslovanski film »NE OBRACAJ SE SINKO«. SEVNICA: Od 20. do 21. 6. ameriški film »VZHODNO OD RAJA«. TREBNJE: Od 20. do 21. 6. ameriški film »SILVA«. Predstava v nedeljo ob 14. 16 in 19. uri. VIDEM-KRSKO: Od 20. do 21. 6. sovjetski film »TIHI DON«. Od 24. do 25. 6. sovjetski film »TIHI DON«. ZUZEMBERK: 21. 6. ameriški film »MIRNI CLOVEKI«.

OBVESTILA
RAZPIS
Razpisna komisija pri Okrožnem sodišču v Novem mestu razpisuje mesto pomožnega PISARNISKEGA REFERENTA, ali mesto STROJEPIŠKE II. razreda. Pogoji: dovršena nižja gimnazija za strojepišsko II. razreda je potrebno še delno obznanje strojepišja. Plača po zakonu o javnih uslužbenih. Prošnje kolokovane s 30 din in s življenjepisom ter spravevalom o strokovni izobrazbi se vložijo najkasneje do 1. avgusta 1959. R

GIBANJE PREBIVALSTVA
NOVO MESTO
V času od 8. do 15. junija je bilo rojenih 20 dečkov in 18 dečlic.
Poročil so se: Albin Hrovat, delavec iz Brsljana in Ivana Bogovič, uslužbenka iz Novega mesta. Janez Šavor, kmet iz Hrasta, in Terezija Primc, hči kmetovalca s Pristave.
GOTNA VAS
V preteklem tednu je bil rojen 1 deček.
Umrl je: Franč Brulc, upokojenec iz Vel. Slatnika, star 74 let.
PREČNA VAS
V preteklem tednu ni bilo ne rojstva ne smrti.

prejem dijakov gimnazije, osemletke in učit. v šolskem letu 1959-60. Vprašalne police je treba oddati v upravi do 30. 7. 1959.

Uprava R

Vpisovanje v glasbeno šolo v Novem mestu bo od 18. do 27. junija na Glasbeni šoli od 8. do 12. ure.

Ravnateljstvo

ZAHVALE
Alojz Jožef iz Hafinje vasi št. p. Otočec ob Krki, so prav lepo zahvaljevali Državnemu zavarovalnem zavodu v Novem mestu, ki mi je izplačal nezgodno zavarovalnino ob priliki izgube dveh prstov na roki.

ZAHVALE
Alojz Jožef iz Hafinje vasi št. p. Otočec ob Krki, so prav lepo zahvaljevali Državnemu zavarovalnem zavodu v Novem mestu, ki mi je izplačal nezgodno zavarovalnino ob priliki izgube dveh prstov na roki.

KRONIKA NESREČ
kovina iz Ključa — deklec Anica Medič iz Brežic — dečka, Dragica Dime iz Leskova — dečka, Betka Geršak iz Bizeljske vasi — dečka.

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Jožeta Pirša, rudarja iz Mrčnih seč, so stisnili pri delu v Rudniku Senovo vagončki, pri čemer je dobil notranje poškodbe. Leopold Jeler, rudar iz Dobrave, se je posekal pri delu v Rudniku Senovo po desni nogi. Mirko Brimšek, uslužbenec iz Sevnice, si je pri padcu z motorjem poškodoval glavo. Anton Kopinč, delavec iz Dobove, si je izpahnil levo nogo. Vladimir Šostarič, učenec iz Mrčnih seč, si je pri padcu na cest, poškodoval levo nogo. Kljaja Karla, kmetovalca iz Zupelevec, je nekdo napadel in mu prizadel telje poškodbe z nožem. Franč Maverič, upokojenec iz Veniš, si je pri padcu s kolesa zlomil levo nogo. Franč Muster, delavec iz Mrčvice, se je posekal s koso po levi roki. Ana Grivc, upokojenka iz Ledine, si je pri padcu zlomila levo nogo.

Brežiška kronika nesreč
Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Jožeta Pirša, rudarja iz Mrčnih seč, so stisnili pri delu v Rudniku Senovo vagončki, pri čemer je dobil notranje poškodbe. Leopold Jeler, rudar iz Dobrave, se je posekal pri delu v Rudniku Senovo po desni nogi. Mirko Brimšek, uslužbenec iz Sevnice, si je pri padcu z motorjem poškodoval glavo. Anton Kopinč, delavec iz Dobove, si je izpahnil levo nogo. Vladimir Šostarič, učenec iz Mrčnih seč, si je pri padcu na cest, poškodoval levo nogo. Kljaja Karla, kmetovalca iz Zupelevec, je nekdo napadel in mu prizadel telje poškodbe z nožem. Franč Maverič, upokojenec iz Veniš, si je pri padcu s kolesa zlomil levo nogo. Franč Muster, delavec iz Mrčvice, se je posekal s koso po levi roki. Ana Grivc, upokojenka iz Ledine, si je pri padcu zlomila levo nogo.

Brežiška kronika nesreč
Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Jožeta Pirša, rudarja iz Mrčnih seč, so stisnili pri delu v Rudniku Senovo vagončki, pri čemer je dobil notranje poškodbe. Leopold Jeler, rudar iz Dobrave, se je posekal pri delu v Rudniku Senovo po desni nogi. Mirko Brimšek, uslužbenec iz Sevnice, si je pri padcu z motorjem poškodoval glavo. Anton Kopinč, delavec iz Dobove, si je izpahnil levo nogo. Vladimir Šostarič, učenec iz Mrčnih seč, si je pri padcu na cest, poškodoval levo nogo. Kljaja Karla, kmetovalca iz Zupelevec, je nekdo napadel in mu prizadel telje poškodbe z nožem. Franč Maverič, upokojenec iz Veniš, si je pri padcu s kolesa zlomil levo nogo. Franč Muster, delavec iz Mrčvice, se je posekal s koso po levi roki. Ana Grivc, upokojenka iz Ledine, si je pri padcu zlomila levo nogo.

Brežiška kronika nesreč
Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Jožeta Pirša, rudarja iz Mrčnih seč, so stisnili pri delu v Rudniku Senovo vagončki, pri čemer je dobil notranje poškodbe. Leopold Jeler, rudar iz Dobrave, se je posekal pri delu v Rudniku Senovo po desni nogi. Mirko Brimšek, uslužbenec iz Sevnice, si je pri padcu z motorjem poškodoval glavo. Anton Kopinč, delavec iz Dobove, si je izpahnil levo nogo. Vladimir Šostarič, učenec iz Mrčnih seč, si je pri padcu na cest, poškodoval levo nogo. Kljaja Karla, kmetovalca iz Zupelevec, je nekdo napadel in mu prizadel telje poškodbe z nožem. Franč Maverič, upokojenec iz Veniš, si je pri padcu s kolesa zlomil levo nogo. Franč Muster, delavec iz Mrčvice, se je posekal s koso po levi roki. Ana Grivc, upokojenka iz Ledine, si je pri padcu zlomila levo nogo.

Brežiška kronika nesreč
Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Jožeta Pirša, rudarja iz Mrčnih seč, so stisnili pri delu v Rudniku Senovo vagončki, pri čemer je dobil notranje poškodbe. Leopold Jeler, rudar iz Dobrave, se je posekal pri delu v Rudniku Senovo po desni nogi. Mirko Brimšek, uslužbenec iz Sevnice, si je pri padcu z motorjem poškodoval glavo. Anton Kopinč, delavec iz Dobove, si je izpahnil levo nogo. Vladimir Šostarič, učenec iz Mrčnih seč, si je pri padcu na cest, poškodoval levo nogo. Kljaja Karla, kmetovalca iz Zupelevec, je nekdo napadel in mu prizadel telje poškodbe z nožem. Franč Maverič, upokojenec iz Veniš, si je pri padcu s kolesa zlomil levo nogo. Franč Muster, delavec iz Mrčvice, se je posekal s koso po levi roki. Ana Grivc, upokojenka iz Ledine, si je pri padcu zlomila levo nogo.

Bre

Postriji v bazenih

Obisk v Luknji pri Prečni, kjer je zrasla moderna ribogojnica Rajonske zveze ribiških družin

Luknja pri Prečni je znana izletniška točka. V majhni kotlinici ob ponovnem izviru Temenice leži nasproti elektrarni nova ribogojnica — prva te vrste na Dolenjskem. Objekt je last rajonske zveze ribiških družin. Tako je Dolenjska, ki je

lijonov dinarjev. Zgraditi mslimo še jezera za odgoj krpov. Te mislimo urediti malo niže od izvira, najbrž pri žagi. Tu pri izvihu bomo zgradili še 6 bazenov in 12 korit.

»Kakšne ribe gojite sedaj?«
— Za letos gojimo samo pol-

zori, če v takih pogojih sploh more, ker so vremenske razmere zelo spremenljive. Pri nas se to zgodi v inkubatorjih in je neprimerno večja možnost za dozoričev. Ikra, ki je oplojena, dobi po 35 dneh zametke oči. Sproti odstranjujemo tiste, ki oči niso dobile. Pozneje hranimo ribe s planktonom. Po 60 dneh jih damo na prosto v korita, kjer jih hranimo do velikosti 6 cm. Tu pride večkrat do zanimivega pojava — kanibalizma. Ko dosežejo pričakovano velikost, jih razporedimo v tri razrede in vlagamo v bazene...

»Ali ste pri vas že izvršili vsa ta procesa?«
— Ze. Naša ribice so sedaj v koritih na prostem in kmalu, morda že ta teden, jih bomo vložili v bazene.

»Koliko iker se razvije?«
— Približno 7% pri postri- vah. To je sicer bolj malo, toda če pomislimo, da bi v naravi ostala od sto iker morda samo 1 riba, je to veliko. Število iker pri različnih ribah je zelo različno. Lipan jih ima do 4 tisoč. Letos smo imeli primer, da je imel sulc, ki je tehtal 12 kg, 17 tisoč iker.

»Kje ste dobili material za izgraditev bazenov?«
— Sicer je tu kamnozem zelo blizu, vendar se je nekaj samoprijeljal k nam...

»Grad Luknja, poznani dvojček Predjamskega gradu, se ruši. Pozimj se je dej zrušil skoro prav do potli, ki pelje do ribogojnice. Pot je ogrožena, nujno je treba nekaj ukreniti...«

»Kakšne prednosti ima Temenica v primeru z drugimi vodami?«
— Za gojitev rib ima ravno Temenica velike prednosti. Preden sem prišel sem, sem bil v ribogojnici v Bohinju in na Obrhu. Tam je v zimskem času precejšen zastoj, ker se voda ohladi. Temenica, ali bolje Prečona, ima tudi pozimi stalno temperaturo 9 stopinj C. To je njena velika prednost.

»Kaj si v bodoče najbolj želite?«
— Vsekakor čimprejšnjo razširitev ribogojnice...
Tovarišu Avscu želimo, da bi se ribogojnica res čimprej razširila in da bi tako dolenjske vode ponovno zaživele. (bp)

Lukenski grad v začetku tega stoletja; zdaj so tod okoli večidel samo še razvaline...

znana po svojih vodah in športnem ribolovu, dobila tako prepotreben objekt. V tem ni samo velika važnost za trg, ki ga bo pozneje ribogojnica zalagala z ribami, temveč predvsem za oplemenitev naših že precej izkoriščenih voda z ribami.

V kleti starega mlina je dobilo svoj prostor vališče, zuna, na levi strani izvira pa ležijo bazeni in korita za odgoj mnsko hrano za ribe. Poprosili vodi ribiški tehnik tovariš Savo Avsec. V službi je še poklicni ribič domačin, ki pazi na bazene in skrbi za hranitev rib. Na tovariša Avsca smo naleteli ravno, ko je pripravil vitamnsko hrano za ribe. Poprosili smo ga, da za bralce Dolenjskega lista odgovori na nekaj vprašanj v zvezi z ribogojnico in nam pojasni pomen te prve ribogojnice na Dolenjskem.

»Tovariš Savo, bi nam lahko povedali, kdaj se je osnovala ribogojnica?«

točne postriji — američanke. Z njimi bomo oplemenili nekaj naših potokov. Pozneje bomo začeli pošiljati ribe tudi na trg, kar je spričo nove avtomobilske ceste nujno potrebno, saj se turizem pri nas vse bolj in bolj razvija. Najprej pa moramo sami odgojiti svoje plemenite ribe.

»Bi nam lahko povedali proces do drstitve pa do vložitve rib v bazene?«

— Začnimo kar pri začetku. Ribe se drstijo zelo različno. Amerikanske postriji, ki jih mi gojimo, se drstijo od decembra do aprila, lipani od 15. marca do konca aprila, sulci od 20. marca do konca aprila. To so nekakšne meje drstitve. Seveda pa je večkrat odstopanje za kak teden, ker drstitve zavisi od vremenskih razmer. Ob toplejših dnevih se drstitve začne že prej, v hladnih pa pozneje. Vse ribe »smukamo« tukaj, razen sulev. Dvakrat tedensko moramo ribe pregledati, še prej pa jih ločimo po spolu. Ko riba dozori, jo v vališču osukamo, t. j. ikre zberemo v polivinilna- sto posodo. Razmerje za oploditve so trije samci na deset samic. Po nekaj minutah so ikre oplojene, nato pa se začne izpiranje iker, da bi odstranili lepljivost. Najbolj lepljive so ikre lipanov, kar je povsem razumljivo. Lipani žive v hitrih vodah in s tem, da so ikre lepljive, jih tok ne zanese naprej. Taka ikra se prilepi na kamen, vejo ali kamor koli in tam do-

„POKAŽI KAJ ZNAŠ“ v Novem mestu

Zadnje čase nas razveseljujejo nastopi, ki kažejo, da postajajo mladinski aktivni na novomeških solah vse bolj in bolj živahni. To je pokazala tudi prireditev dijakov gimnazije »Pokaže, kaj znaš«. Večer je potekal v stilu podobnih oddaj RTV Ljubljana in je bila prva podobna prireditev v Novem mestu. Med novomeškimi občinstvom je vzbudila veliko zanimanje, saj je bila dvorana do zadnjega kotička polna. Vse to nam dá misliti, da si naše mesto še želi podobnih prireditev, saj na njih mladi ljudje pokažejo svoje znanje in iznajdljivost, pokažejo nam delček drobnega izvensolskega dela. Prireditve so podprla znana novomeška podjetja, saj jim je delavnost aktivna LM na gimnaziji poznana že od prej, tako z njihovim listom »Stezičec«, ki postaja živahno glasilo mladih ljudi na šoli, z organizacijo raznih proslav, literarnih večerov itd.

Večer je bil nekaj prikaz izvensolskega dela dijakov gimnazije. In to delo je zelo pestro. Razvrstili so se pevci

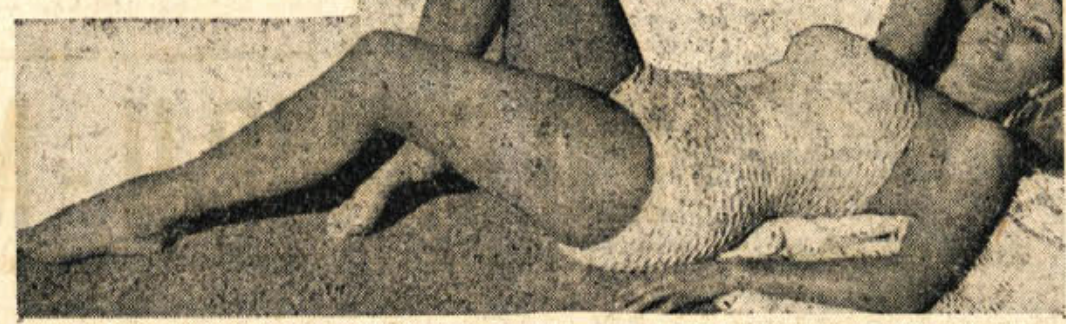
popvek, pianisti, zabavni ansambel, pesniki in recitatorji. Kot sem že omenil, je bila oddaja v stilu podobnih ljubljanskih oddaj RTV. Strokovno komisijo so sestavljali kapelnik Ljubomir Lacič, prof. Ivan Kasesnik, dijak Jože Gabrijelečič in književnik Severin Sali. Skupaj z ocenjevalno komisijo iz občinstva je strokovna komisija objektivno ocenjevala izvajanje dijakov. Vsega je bilo štirinajst točk. Preveč bi bilo naštevati vse nastopajoče. Ne oziraje se na ocene, ki so jih dosegli posamezniki in skupine, je vsa prireditev dala lep pregled z dela in zanimanja današnje gimnazijske mladine.

Prvo mesto je dosegla Zlata Pestner, dijakinja II. razreda gimnazije. Za njeno recitacijo sta ji strokovna kot ocenjevalna komisija iz občinstva soglasno prisodili prvo mesto. Zanimivo je še to, da je na podobni oddaji v Crnomlju tudi dosegla prvo mesto. Drugo mesto je dosegel zabavni ansambel DIZZY COUMBO, ki ga vodi študent

Jani Gabrijelečič (mar ni primernejšega naziva za tak ansambel?). Zaigrali so dve ameriški jazz skladbi: Zalost pločevinaste strehe in Košček sladkorja. Obe skladbi sta bili v Novem mestu prvič javno izvajani. Tretje mesto pa si delijo Katica Smrečnik na klavirju, Mateja Kožuh z recitacijo in Stefka Jesih s popevko. Pianistka Katica je z dvema klasičnima skladbama navdušila občinstvo. Aplavz nad njenim izvajanjem je pokazal še nekaj, da je namreč kljub priljubljeni lahki glasbi tudi lepo izvajanja klasična glasba dobrodošla pri mladih ljudeh.

Za konec pa še besede književnika Severina Sali, ki je v imenu strokovne komisije povedal nekaj misli o prireditvi: »Večer je v celoti uspel. Zelo lepo je, da so nam dijaki pokazali nekaj več kot se nauče v šoli; pokazali so nam, kaj jih zanima in kaj imajo radi. Veseli me, da ste priredili ta večer in upam, da ni zadnji. Večer je res lepo uspel in je v čast vsem nastopajočim.« (bp)

Poplava »talentov«

Film terja osvežitve. Potem ko so na platnih eksplodirale »bombe« ženske privlačnosti, kot so Gina Lollobrigida, Sophia Loren, Marilyn Monroe in druge, so mlanski magnati uganili, da potrebujejo vedno nove »stipe ženske lepote«. Konkurenca med televizijo in lastniki kinodvoran je čedalje huja. Zadnje rešuje še nekaj časa Brigitte Bardot, eden izmed novjših »proizvodov« na tem področju pa je tudi Ana-Bertha Lepe, ki je takoj po odkritju nastopila v filmu »Dekle iz Chicaga«; to naj bi se videlo tudi na tejli sliki...

Smolarjenje na dalmatinskih otokih

Mnogi dalmatinski otoki, zlasti pa Hvar, Brač in Korčula, v svoji notranjosti niso tako pušti, kakor bi človek sodil, ko jih

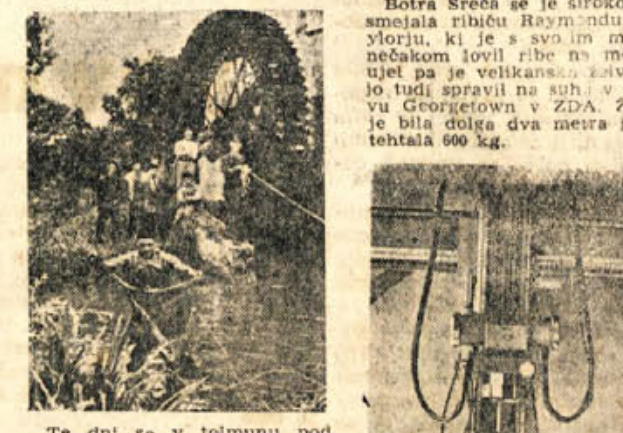
»Slamnatii vdovec«

Za može, ki so nekaj časa ločeni od svojih žen, poznajo po vsem svetu izraz »slamnatii vdovec«. Od kod izvira? Angličji v Indiji so poletii pošiljali svoje žene spričo neznosne vročine v gore, samj so pa ostali v nižavah, v kočkah iz bambusa, ki so bile pokrite z vejami ali s slamo, da bi manj trpelj od vročine. Zato so si samj rekli »vdovci pod slamo«. Ta izraz se je nato razširil vsepovsod.

Včasih se je s smolarjenjem ukvarjalo le malo ljudi v nekaterih krajih Bosne, Makedonije, Slovenije in Hrvatske. Kar pa se je ta dejavnost razvila na dalmatinskih otokih, nam ni več treba uvažati iz Grčije, Francije in Amerike terpenin in kolofonijo — surovini, ki ju industrija veliko uporablja (v industriji kablov, papirja, plastičnih mas, mila, zdravil, kavčuka itd.).

Angleška filmska igralka Anne Heywood se je nekaj časa mudila v Italiji, kjer igra glavno vlogo v zelo dragem filmu »Kartagina v plamenih«, ki ga režira Carmine Gallone.

Berta Sreča se je široko namejala ribiču Raymondu Taylorju, ki je v svojem malim nečakom lovil ribe na morju, ujeti pa je velikanca živca in jo tudi spravil na kuhinjo zalivu Georgetown v ZDA. Zelva je bila dolga dva metra in je tehtala 600 kg.

Poslovilni koraki sedmih golek — zadnjega tečaja baletne šole pri slavni milanski operi Scala, kjer vzgajajo baletni naraščaj za gledališča po vsej Italiji.

ILKA VAŠTE Gricarji

Na Fužinah pri Zagradcu, v bližini mostu, ki je peljal čez Krko, je stala umazana lesena bajta s točilnico za rudarje in fužinarje. Čeprav je bil zaslužek enih kakor drugih tako majhen, da se niso mogli niti enkrat na dan do šitega najesti, se je vendarle iz kantine razlegalo ves dan mrgljanje pijancev.

Pod širokim pristrešjem poleg bajte, nad bregom Krke, je sedel na klopi stiški prevoznik Gricar in od časa do časa srebnil iz cinaste ošče požirek kislega cvička. V sadovnjaku za kočo se je pasel njegov konj. Gricar je z zanimanjem opazoval rudarje, ki so s polnimi vozčki sivih rudnih gruč tekali čez most proti fužinam, okajanim lopam, kjer so fužinarji topili rudno. Močan ognjen žar je odseval s tiste strani ozke doline.

Hudo mora biti delo pri pečeh ob tolikšni vročini, si je mislil Jaka. Tudi kopanje pod zemljo je težko in nevarno delo. Kolikokrat jih zasuje, vžgo se jamski plini, rove-zalije voda... Njihovo težakost in mojje lahko trgovsko delo se pač ne dasta pri- jerljati. In vendar je moj zaslužek desetkrat večji od njihovega. Se večji je seveda zaslužek lastnika teh fužin in rudnika, čeprav je njegov trud najmanjši... Čudno

ni mogoče! Za Ljubljano imam toliko naročil — ne vem ali jo mislijo vso v železo vkovati ali kaj. Kajpak — povsod popravljajo utrdbe — saj veste,« oskrbnik je znižal glas: — da je v jeseni cesar dal za hrbtno umoriti Ivana Kacijanarja in se zdaj vsi bojijo vojne.

»Sišal sem, da. Grof Zriny ga je umoril na gradu Kostanjica, ptavijo,« je šepetaje pritrtil Gricar.

»Da. Zdad se pa prav gotovo Turki spravijo nad nas. Sultan Soliman se bo hotel maščevati, ker so ubili njegovega zaveznika.«

»Morda pa ne bo tako hudo. Ze dve leti pričakujemo Turkov, pa nas obišče le kakšna roparska tolpa. Ne vem, zakaj naj bi se Turki maščevali nad nami. Nad Dunaj naj se spravijo in nad posestva Zrinjskih!«

»Hm. Seveda, seveda. No, dostikrat smo bili že tepeni namesto Dunaja. Dunaj je daleč od Turkov, mi pa jim čepimo prav pred nosom.«

Oskrbnik se je ozrl po delavcih, bledih in zamazanih, ki so s samokolicami tekli mimo njega.

»Glejte, kako hitimo z delom, pa ne pridemo nikamor. Zal mi je, ampak recite gospodu opatu, da mu pred veliko nočjo ne moremo ustreči. Kakšen mesec po veliki noči pa se lahko oglasite. Ali ste prišli danes kar s tovrno živino?«

»Ne, le vprašat sem prišel mimogrede. Namenjen sem v Novo mesto; po najemnino grem za svoje posestvo.«

»Ali imate posestvo v Novem mestu? Vam je pogorelo?«

»Ne v mestu. Dve uri dalje, blizu Otočca. Zakaj naj bi mi pogorelo?«

»Ali ne veste, da je večeraj vse mesto pogorelo?«

»Vse mesto?« se je prestrašil Gricar. »V Stični se nismo nič čuli o tem. Ali je mogoče — vse mesto?«

»Da. Od dve sto dvainosemdeset hiš jih stoji komaj še trideset. Vse drugo je upepelil požar — tako je povedal naš voznik. Peljal je tja železne drogeve, ki smo jih izdelali za popravila novomeških utrdb. Zdad je požgano mesto z utrdbami vred. Menda so razen dveh pogorele vse hiše na trgu.«

»Strašno! In jaz sem hotel — hotel sem si ogledati, če bi mogel kupiti kaj primerne, da si ustanovim v mestu trgovino. Na jesen bom — upam — že imel toliko prihrankov.«

Oskrbnik se ntu je posmehnil: »No, zdad boste imeli na razpolago skoraj vse mesto. Ne verjamem, da bi vsak hišni lastnik imel toliko denarja, da postavi na pogorišču novo poslopje. Marsikdo bo obupal in obrnil mestu hrbet.«

Gricar ga je pogledal z razprtimi očmi. Nato ni niti pomislil!

»In magistratni gospodje ne bodo delali nobenih stisnitosti pri sprejemu novih meščanov. Če se bo toliko ljudi izselilo, bodo še veselji, če se bo hotel kdo na novo priseliti v mesto,« je oskrbnik nadaljeval.

Gricar je počasi prikamal.

»Da, prav imate. Premisliti moram še vso stvar, da se ne zaletim. V priznem mestu se menda ne bo izplačalo odpreti trgovino.«

»Oh!« je zamahnil oskrbnik, »pomislite samo na vojaštvo, ki ga je zdaj, ko nam pretijo turški napadi, vedno vse polno v Novem mestu. In še več ga pride. Grof Turjaški je povedal, da se na Dunaju dogovarjajo o ustanovitvi Vojaške krajine na turški meji. Potem bo Novo mesto potrebovalo ogromna skladišča za vojaški proviant in spretno trgovce, ki se bodo znali z vsemi

vojaškimi potrebščinami založiti.« Oskrbnik je z jahalnim bičem potpreljal Gricarja po tlamenu: »Novo mesto postane za podjetnega in spretnega trgovca prava zlata jama.«

»Da. Prav imate. Morda bi bil zdad prvi trenutek —«

»Seveda, seveda. Zgrabiti pravi trenutek — to je vsa umetnost spretnega trgovca. Kar zgrabite Gricar, ne boste se kesali! Zdad pa moram pogledati, kaj delajo moji delavci. Torej: Mesec dni po veliki noči lahko pridete kar s tovrno živino. Držal bom obljubo.«

»Dobro, zanesem se. In hvala za dober nasvet! Ravnal se bom po njem.«

»Seveda, seveda. Le dajte! Pogum velja! Pozdravljeni!«

»Pozdravljeni!«

Gricar je zaňahal svojega rjavca in ga pognal po cesti proti Soteski, oskrbnik je zvilj med delavske lople, v tisto stran, kjer so žarela fužinske peči.

Jaka Gricar je čutil v sebi čuden nemir. Razburilo so ga besede oskrbnika, zelo zmogljega in podjetnega moža, ki je iz nič ustvaril veliko, donosno fužinsko podjetje.

Če mu je prigovarjal tako izkušen mož — ali ni to kakor božji prst?

»Božji?« Hm. Gricar ni preveč razmišljal o bogu in božjih rečeh. Ni čustil tistega boga, ki ga je zvela v najem razuzdana katoliška duhovščina in ga prodajala po svojih tarovških gostinlah kot začimbo za dobro jedčo in pijačo, s katero so silili vernike, da so jih skubli...

(Odlomek iz knjige GRICARJI, ki je izšla izpod peresa pisatelje Ilke Vaštete kot 4. delo »Knjižnice Janeza Trdine« leta 1956 v Novem mestu.)